

Kommunal- og
distriktsdepartementet

Løyvingar til samiske føremål i statsbudsjettet 2024

Løyvingar til samiske føremål

Staten Noreg er etablert på territoriet til to folk, samar og nordmenn. Regjeringa har som mål at samane skal få utvikle språket, kulturen og samfunnslivet sitt.

Grunnlova § 108 og sameleva er dei nasjonale rettsgrunnlaga for samepolitikken. Noreg har òg ei rekke folkerettslege forplikningar som legg føringar for samepolitikken. Alle departementa har ansvar for å følgja opp gjennomføringa av samepolitikken innanfor sektoren sin. Kommunal- og distriktsdepartementet har det overordna samordningsansvaret for statleg samepolitikk og skal arbeide for heilskap og samanheng i politikken, på tvers av sektorar og forvaltningsnivå.

I Kommunal- og distriktsdepartementets Prop. 1 S (2023–2024) blir det gitt ei kort omtale av samepolitiske mål og strategiar for arbeidet til departementet.

Denne publikasjonen gir ei kort og samla framstilling av dei ulike departementas forslag til løyvingar til samiske føremål i 2024¹.

Innhald

Sametinget	3
Kommunal- og distriktsdepartementet (KDD)	4
Utanriksdepartementet (UD).....	8
Kunnskapsdepartementet (KD)	10
Kultur- og likestillingsdepartementet (KUD)	14
Justisdepartementet (JD)	17
Helse- og omsorgsdepartementet (HOD)	19
Barne- og familiedepartementet (BFD)	21
Landbruks- og matdepartementet (LMD).....	22
Klima- og miljødepartementet (KLD).....	24
Samferdselsdepartementet (SD)	26

---

¹ Ved eventuelle avvik mellom dei ulike budsjettproposisjonane til departementa og denne publikasjonen, er budsjettproposisjonane gjeldande.

Oversyn over løyvingar til samiske føremål

(i 1000 kroner)

	Rekneskap 2022	Saldert budsjett 2023	Forslag 2024
Kommunal- og distriktsdepartementet	736 601	856 098	796 509
Kunnskapsdepartementet	366 234	391 223	431 553
Kultur- og likestillingsdepartementet	60 258	60 663	69 750
Justis- og beredskapsdepartementet	400	5 400	*12 400
Helse- og omsorgsdepartementet	7 400	28 200	22 300
Barne- og familiedepartementet	0	11 100	11 100
Landbruks- og matdepartementet	215 391	198 378	219 724
Klima- og miljødepartementet	95 199	93 311	104 311
Sum	1 481 483	1 644 373	1 667 647

Det vil òg bli gitt tilskot til samiske føremål over Utanriksdepartementets budsjett, sjå nærare omtala side 8.

Det er gitt ei nærare presisering av summene som er beskrivne i tabellen under omtalene frå kvart departement i denne publikasjonen. Det blir òg gitt tilskot til samiske føremål over tilskotspostar der tilskotsfordelinga vil skje på eit seinare tidspunkt. Desse tilskota inngår ikkje i summene i tabellen, men er beskrivne i dei departementsvise omtalene.

*) Vi gjer merksam på at det i versjonen publisert 6. oktober 2023 vart beskrive eit tiltak under Justis- og beredskapsdepartementets omtale, som ikkje skulle ha vore med i publikasjonen. Denne teksten er tatt ut i denne versjonen og løyvingforslaga knytta til tiltaka under Justis- og beredskapsdepartementet er nedjusterte med 6 mill. kroner. Summane i tabellane er justert tilsvarende. Feilen vart retta 11. oktober 2023.

Sametinget

Sametinget vil ifølge budsjettforslaget forvalte om lag 642 mill. kroner i 2024. Dette er ein auke på cirka 50 mill. kroner (8,4 prosent) frå 2023.

Sametingets første heile driftsår var i 1990, då hadde Sametinget eit budsjett på 31,7 mill. kroner. Sametingets budsjett har hatt ei positiv utvikling gjennom mange år. Utviklinga er i tråd med målsetjinga til styresmaktene om at Sametinget skal ha større innverknad og mynde i saker som er av spesiell interesse for den samiske befolkninga.

Oversyn over løyvingar til Sametinget

	(i 1000 kroner)		
	Rekneskap 2022	Saldert budsjett 2023	Forslag 2024
Kommunal- og distriktsdepartementet	560 644	592 114	641 721
Sum	560 644	592 114	641 721

Regjeringa og Sametinget etablerte i 2019 ei ny budsjettordning, der dei årlege overføringane til Sametinget som utgangspunkt skal samlast under éin post i statsbudsjettet, jf. omtale under kap. 560, post 50 i Prop 1 S (2018-2019) for (tidlegare) Kommunal- og moderniseringsdepartementet. Ordninga gir Sametinget større handlingsrom til sjølv å prioritere økonomiske verkemiddel mellom ulike tiltak.

Kap. 560, post 50 er ein felles budsjettpost som finansierer dei sektorområda som fagdepartementa har eit ansvar for å vareta. Retningslinjene for den nye budsjettordninga, som Kommunal- og moderniseringsdepartementet utarbeidde, skal bidra til å handtere eventuelle utfordringar éin, samla post kan skape i ansvarsfordelinga mellom departementa. Eit viktig premiss for ordninga er at kvart departement framleis har ansvaret for samiske saker innanfor sektoren sin.

Med atterhald om budsjettvedtak i Stortinget fordeler Sametinget løyvingane i årets siste plenumsmøte. Sametinget fordeler løyvingane etter egne prioriteringar, men i tråd med Stortingets budsjettvedtak. Rammene for Sametingets økonomiforvaltning blir fastsette av Kommunal- og distriktsdepartementet i reglement for Sametingets økonomiforvaltning, jf. samelova § 2-1, tredje ledd. I reglementet har departementet fastsett at økonomireglementet og avgjerder om økonomistyring i staten òg gjeld for Sametinget.

Sametinget har forvaltningsansvar for ei rekke administrative forhold, slik som valet til Sametinget, fordeling av økonomiske tilskot, fastsetjing av delar av skulens læreplanar, forvaltning av samiske kulturminne etter kulturminnelova og tilhøyrande forskrifter, og oppnemning av representantar til ulike offentlege organ. Sametinget utøver dessutan mynde og påverknad gjennom deltaking og representasjon i ei rekke utval, styre og råd.

For meir om Sametingets verksemd, sjå www.samediggi.no.

Kommunal- og distriktsdepartementet (KDD)

			(i 1000 kroner)		
Kap.	Post	Nemning	Rekneskap	Saldert	Forslag
			2022	2023	2024
525	01	Statsforvaltarane, Driftsutgifter	28 526	27 919	28 965 ¹
560	50	Samiske føremål, Samisk språk, kultur og samfunnsliv	560 644	592 114	641 721
560	51	Samiske føremål, Divvun	7 780	8 003	12 919
560	55	Samiske føremål, Samisk høyskole	5 616	5 777	8 150
563	01	Internasjonalt reindriftssenter, Driftsutgifter	6 555	6 276	6 613
563	21	Internasjonalt reindriftssenter, Spesielle driftsutgifter, <i>kan overførast</i>	6 023	3 009	3 141 ²
2445	30	Statsbygg, Prosjektering av bygg, <i>kan overførast</i>	0		10 000
2445	31	Statsbygg, Igangsetting av ordinære byggeprosjekt, <i>kan overførast</i>	115 634		
2445	33	Statsbygg, Vidareføring av ordinære byggeprosjekt, <i>kan overførast</i>	5 823	213 000	85 000
Sum			736 601	856 098	796 509

¹ Tildelinga finansierer oppgåvene til dei nordlegaste statsforvaltarane som regional reindriftsmynde.

² Rekneskapstalet inkluderer ekstern finansiering av prosjekt i regi av Internasjonalt reindriftssenter.

I tillegg blir det løyvd middel til samiske føremål over følgjande budsjettkapittel og postar:

Kap.	Post	Nemning
500	50	Kommunal- og distriktsdepartementet, Forskingsprogram
553	63	Grenserregionale Interreg-program

Kap. 525 Statsforvaltarane, post 01 Driftsutgifter

Reindrift ligg innanfor den ordinære driftsramma til statsforvaltaren. Løyvinga er derfor eit anslag over kor mykje av den totale løyvinga til dei nordlegaste statsforvaltarane som skal dekke oppgåva deira som reindriftsmynde.

Kap. 560 Samiske føremål, post 50 Samisk språk, kultur og samfunnsliv

Posten utgjer hovudløyvinga til Sametinget.

Løyvingsendringar:

- Løyvinga blir foreslått auka med 3,6 mill. kroner til Sametingets språkarbeid knytt til oppfølging av Meld. St. 13 (2022–2023) *Samisk språk, kultur og samfunnsliv – Kompetanse og rekruttering i barnehage, grunnopplæring og høgere utdanning*.
- Det samlokaliserte prosjektet med nybygg i Kautokeino skal etter planen vere klart for innflytting i løpet av 2024. Nybygget blir oppført som del av husleieordninga i staten, og omfattar nye lokale for Det Samiske Nasjonalteateret Beaivváš og Samisk vidaregåande skule og reindriftsskule. Det er foreslått at løyvinga blir auka med 8,3 mill. kroner til dekning av husleige for Beaivváš i 2024.

Samla blir det foreslått å løyve 641,7 mill. kroner i 2024. Løyvinga blir i sin heilskap forvalta av Sametinget.

Kap. 560 Samiske føremål, post 51 Divvun

Divvun, som er ei eiga eining ved UiT Norges arktiske universitet, utviklar og driftar teknologiske språkverktøy for dei samiske språka. Moderne språkteknologi er ein føresetnad for at samiske språk skal kunna overleva som bruksspråk i dagens samfunn.

Løyvingsendringar:

- Som følgje av auka bruk av tenestene til Divvun, og behov for meir teknisk vedlikehald, er det behov for å styrkje drifta ved eininga. Det er òg behov for ei styrking av Divvuns utviklingsarbeid, slik at Divvun kan halde fram arbeidet med utvikling av nye språkverktøy, og vidareutvikling av eksisterande språkverktøy. Løyvinga blir foreslått auka med 4,4 mill. kroner.

Samla blir det forslått å løyve 12,9 mill. kroner i 2024 til Divvun.

Kap. 560 Samiske føremål, post 55 Samisk høgskule

Samisk høgskule utfører enkelte oppgåver på oppdrag frå Kommunal- og distriktsdepartementet.

Løyvinga skal dekke drift av Faglig analysegruppe for samisk statistikk og drift av ordninga Samiske vegvisarar.

Løvingsendringar:

- Som følge av auka etterspurnad frå skular om besøk frå vegvisarane, blir løyvinga foreslått auka med 2 mill. kroner, slik at ordninga kan utvidast med to vegvisarar.

Samla blir det foreslått å løyve 8,2 mill. kroner i 2024 til Samisk høgskule.

Kap. 563 Internasjonalt reindriftssenter, post 01 Driftsutgifter og post 21 Spesielle driftsutgifter, kan overførast

Internasjonalt reindriftssenter i Kautokeino er ein fagleg sjølvstendig institusjon som vedtar egne mål og resultatkrav innanfor dei rammene som Kommunal- og distriktsdepartementet fastset. Arbeidet skal vere retta mot næringsutøvarar, offentlege styresmakter, forskingsmiljø og andre fagmiljø, i tillegg til internasjonale organisasjonar og samarbeidsorgan. Styret er det øvste organet på senteret.

Det blir foreslått ei samla løyving på 9,8 mill. kroner til Internasjonalt reindriftssenter i 2024.

Kap. 2445 Statsbygg, post 30 Prosjektering av bygg, kan overførast

Det blir foreslått 10 mill. kroner til prosjektering av det samiske museet RiddoDouttarMuseat. Sjå også omtale under Kultur- og likestillingsdepartementet.

Kap. 2445 Statsbygg, post 31 Igangsetting av ordinære byggeprosjekt, kan overførast

Det blir ikkje foreslått løyving knytt til samiske føremål på posten i 2024.

Kap. 2445 Statsbygg, post 33 Vidareføring av ordinære byggeprosjekt, kan overførast

Det blir gjort framlegg om ei løyving på 85 mill. kroner til samlokalisert nybygg for Samisk vidaregåande skule og reindriftsskule og Det Samiske Nasjonalteateret Beavváš i Kautokeino. Prosjektet er venta ferdig i 2024. Det blir sett av middel til eventuelle reklamasjonar i 2025.

Kap. 500 Kommunal- og distriktsdepartementet, post 50 Forskningsprogram

Løyvinga skal fremme forskning av høg kvalitet som er relevant for politikktutvikling, forvaltning og for andre aktørar i samfunnet. Målet er å få meir kunnskap om kulturuttrykk, samisk identitet og samfunnsbygging, oppvekst og utdanning, språk, klima og miljø, levekår og befolkningsutvikling. Løyvinga er 3,5 mill. kroner i 2024.

Kap 553 Regional- og distriktsutvikling, post 63 Interreg, Arktis 2030 og det norske Barentssekretariatet

Posten omfattar tilskot til Noreg si deltaking i grenseregionale Interreg-program, tilskot til Arktis 2030, tilskot til det norske Barentssekretariatet og sekretariat for Regionalt nordområdeforum i Vadsø. Tilskot til transnasjonale og internasjonale Interreg-program ligg under post 76 (omtala under).

Grenserregionale Interreg-program

Målgruppene er lokale, regionale og nasjonale styremakter, aktører frå lokalsamfunn og urfolk, privat næringsliv, forskings- og utviklingsaktører og frivillige organisasjonar. Ordninga skal mellom anna bidra til regional utvikling gjennom grensekryssande samarbeid, eit smartare, grønar, meir samanknytt og meir sosialt Europa samt eit Europa nærare borgarane. Eit eige mål om å styrkje kapasiteten i grenseoverskridande samarbeid kjem i tillegg. Arbeidet skal gi deltakarar tilgang på verktøy, kompetanse, erfaring og økonomiske verkemiddel til utviklingsprosjekt og mellom anna støtte opp under EU sin grønne giv og berekraftsmåla.

Prioriteringar 2024

Deltaking i Interreg-programma skal bidra til måloppnåing i norsk regional- og distriktpolitikk, og i nordområdepolitikken. I 2021 starta ein ny Interreg-periode som varer ut 2027. Noreg deltek i programma Øresund-Kattegat-Skagerrak, Sverige-Noreg og Interreg Aurora (post 63), og dessutan Nordlig Periferi og Arktis, Nordsjøen, Østersjøen, Interreg Europe, URBACT, ESPON og Interact (post 76). Grensekommunar er ofte distriktskommunar. Samarbeid over landegrensene skal gi høgare kapasitet og kompetanse hos aktørane for å løyse regionale og distriktpolitiske utfordringar. Programma skal vere i tråd med prioriteringane frå fylkeskommunane. Det blir arbeidd for å mobilisere målgruppene (aktørane) til å delta i grensekryssande utviklingsprosjekt innanfor måla for ordninga. Programma skal mellom anna styrkje samarbeid om felles utfordringar og auka tillit over landegrensene etter koronapandemien.

Interreg Aurora (12,4 mill. kroner)

Innsatsen var retta mot forskning og innovasjon, entreprenørskap, klima og miljø, kultur og arbeidsmarknad. Programmet omfattar Nordland, Troms og Finnmark, regionar i Nord-Finland og Nord-Sverige. Programmet har eit delprogram, Sápmi, som dekker heile det samiske området frå Innlandet til Troms og Finnmark, og dessutan alle samiske område i Sverige og Finland.

Det norske Barentssekretariatet

Kommunal- og distriktsdepartementet tek over ansvaret for det norske Barentssekretariatet frå Utanriksdepartementet 1. januar 2024. Barentssekretariatet er eit ikkje-kommersielt selskap og er eigd av Nordland fylkeskommune og Troms og Finnmark fylkeskommune, medan sekretariatet og prosjektmiddel i hovudsak blir finansiert av Kommunal- og distriktsdepartementet.

Mål for ordninga

Tilskotet skal i hovudsak rettast mot internasjonalt samarbeid mellom aktører i Nord-Noreg og finske og svenske regionar i nord, irekna urfolkssamarbeid. Føremålet er å fremje samfunnsutvikling i Nord-Noreg. Barentssekretariatet skal fremje og finansiere samarbeidsprosjekt. Samarbeidet skal i utgangspunktet vere knytt til Barentsregionen, inkludert dei samiske områda. Barentssekretariatet skal vere eit ressurs- og kompetansesenter for grensekryssande samarbeid og nordområdesamarbeid. Sekretariatet skal arbeide med å hente inn og samordne kunnskap frå aktører i regionen, og legge til rette for gjennomføring av

prosjekt på tvers av landegrensene. Barentssekretariatet skal hjelpe eigarane i samfunnsutviklingsrolla deira, gjennom å fremje, utvikle og styrkje samarbeid med aktørar først og fremst i finske og svenske regionar. Folk-til-folk-prosjekt med uavhengige russiske aktørar i det russiske sivilsamfunnet kan bli støtta i den grad slikt samarbeid finn stad.

Post 76 Nordisk og europeisk samarbeid (kort utdrag)

Interreg Nordlig Periferi og Arktis gjer høve for urfolkssamarbeid. Interreg-programma på denne posten har jobba innanfor områda økonomisk vekst, berekraftige lokalsamfunn, forskning, innovasjon og entreprenørskap, og konkurransekraft, klima, energi og miljø, berekraftig ressursforvaltning og grøn/smart transport og mobilitet.

Utanriksdepartementet (UD)

Det blir løyvd middel til samiske føremål over følgjande budsjettkapittel og postar:

Kap.	Post	Nemning
115	21/70	Spesielle driftsutgifter og Kultur- og informasjonsføremål
116	70	Pliktige bidrag
118	70	Nordområdene, samarbeid med Russland og atomtrygging

Kap. 115 Næringsfremme, kultur og informasjon, post 21 Spesielle driftsutgifter og post 70 Kultur- og informasjonsføremål

Tilskot som blir gitt under desse postane skal bidra til å nå følgjande mål:

- Norsk kulturliv har fått fleire internasjonale moglegheiter og breiare internasjonal kontaktflate.
- Norsk kultureksport har auka.
- Relevante målgrupper har fått meir kunnskap om Noreg, norske synspunkt og forhold.

Det blir løyvd midlar under desse postane til samiske kulturføremål både via relevante utanriksstasjonar samt tilskotsmiddel som blir forvalta av dei kunstfaglege organisasjonane i Norwegian Arts Abroad (NAA). Dette inkluderer reisestønad for presse og ekspertar til festivalar og andre kulturarrangement som bidreg til nettverksbygging og internasjonale oppdrag for samiske artistar og kunstnarar.

Det grenseoverskridande kultur- og folk til folk-samarbeidet i nord, også i Barentsregionen, er ein integrert del av nordområdesatsinga til regjeringa. Sentralt i satsinga er urfolksprosjekt. Viktige samarbeidspartnarar for Utanriksdepartementet når det gjeld det internasjonale kultursamarbeidet til samiske miljø, er mellom anna Riddu Riddu-festivalen, Tromsø Internasjonale Filmfestival (TIFF), Pikene på Broen, Lofoten Internasjonal Art Festival (LIAF), samiske museum og kulturutøvarar, forutan organisasjonane i Norwegian Arts Abroad-nettverket.

Som oppfølging av den samiske-nordiske utstillinga på kunstbiennalen i Venezia i 2022, arbeider fleire av utanriksstasjonane i Mellom-Amerika med å legge til rette for samarbeid mellom lokale og samiske kunstnarar og kuratorar om å belyse urfolks estetiske praksisar.

Utanriksdepartementet vil halde fram med å gi tilskot til internasjonale kultursamarbeid i samiske miljø. I tillegg kan det søkast om midlar til samiske kulturføremål via utanriksstasjonar og organisasjonane tilknytt nettverket Norwegian Arts Abroad (NAA).

Kap. 116 Internasjonale organisasjonar, post 70 Pliktige bidrag

Noregs pliktige bidrag til Nordisk ministerråd blir løyvde under kap. 116 Internasjonale organisasjonar, post 70 Pliktige bidrag. Nordisk ministerråd tildelte 3,635 mill. danske kroner i støtte til det samiske samarbeidet på kulturområdet i 2023. Midla vart fordelte mellom Samerådet og Samisk kunstenarråd, og går til å styrke samisk kultursamarbeid på tvers av landegrensene i Norden, og dessutan støtte til bevaring av den samiske kulturarven og dei samiske språka. Barn og unge er ei viktig målgruppe for innsatsen. Støtta til det samiske samarbeidet på kulturområdet blir forventa i 2024 å ligge på om lag 3,563 mill. danske kroner.

På utdanningsområdet (Nordisk Samisk Institutt) tildelte Nordisk ministerråd 1,68 mill. danske kroner i 2023. Midla blir overførte og blir disponerte av styret for Samisk høgskole. Støtta er forventa å ligge på om lag 1,44 mill. danske kroner i 2024.

Kap. 118 Utanrikspolitiske satsingar, post 70 Nordområda, Russland og atomtrygging

Arktis 2030

Tilskotsordninga Arktis 2030 er eit sentralt verkemiddel i norsk nordområdepolitikk. Midla og forvaltninga av ordninga er delt mellom Utanriksdepartementet og Troms og Finnmark fylkeskommune. Utanriksdepartementets del av ordninga skal bidra til å vareta norske interesser i Arktis og Antarktis, utnytte kompetansen Noreg har i begge polområda, understøtte norsk suverenitet og norske interesser, og bidra til styrkt samarbeid med arktiske statar og aktørar med interesser i Arktis, også samiske urfolksaktørar.

Samerådet og Utanriksdepartementet inngjekk i 2017 ein avtale om å dekke delar av Samerådets utgifter i samband med deltaking i Arktisk råd. Avtalen vart fornya i 2021, og Samerådet er planlagt støtta med 1,3 mill. kroner for 2024. Midla blir i første rekke nytta til å dekke reiseutgifter for deltaking i Arktisk råd og Barentsrådet.

Internasjonalt reindriftssenter fekk støtte på 1,39 mill. kroner i 2022 for aktivitetar innan leiartrening, urfolksdiplomati og berekraftsmål for urfolksungdommar. Senteret har søkt om ei vidareføring av prosjektet på same nivå frå 2024, og søknaden er under behandling.

Kunnskapsdepartementet (KD)

(i 1000 kroner)

Kap.	Post	Nemning	Rekneskap 2022	Saldert	
				budsjett 2023	Forslag 2024
222	01	Driftsutgifter ¹	130 670	127 597	147 146
222	45	Større utstyrssinnkjøp og vedlikehold, <i>kan overføres</i> ¹	1 462	1 756	1 900
225	63	Tilskot til samisk grunnopplæring, <i>kan overføres</i>	83 703	115 074	125 171
226	21	Kvalitetsutvikling i grunnopplæringa, Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i> ²	21 500	16 000	14 000
227	63	Tilskot til kommunar og fylkeskommunar ³	29 095	29 095	31 016
260	50	Universitet og høgsular, Statlege universitet og høgsular ⁴	99 954	100 901	111 720
2410	73	Statens lånekasse for utdanning, Avskrivningar, <i>overslagsløyving</i> ⁵	450	800	600
Sum			366 834	391 223	431 553

¹ Beløpet gjeld den delen av løyvinga som går til dei samiske vidaregåande skulane i Kautokeino og Karasjok og Sørsamisk kunnskapspark.

² Beløpet gjeld overføringar til Sametinget for samiske læremiddel. I tillegg er det middel forvalta av Udir til m.a. samisk fjernundervisning.

³ Beløpet gjeld den delen av løyvinga som går til tilskot til sameskulane i Snåsa og Målselv, og skuleskyss.

⁴ Gjeld rammeløyving til Samisk høgscole.

⁵ Beløpet gjeld den delen av løyvinga på posten som er foreslått løyvd til å ettergi lån for dei som har tett studiepoeng i eit samisk språk som del av eller i tillegg til ei lærarutdanning.

I tillegg blir det løyvd middel til samiske føremål over desse kapitla og postane:

Kap.	Post	Nemning
254	70	Tilskot til voksenopplæring, Tilskot til studieforbund
260	50	Universitet og høgsular ¹
285	52	Norges forskingsråd, Langsiktig grunnleggande forskning

¹ Kap. 260, post 50 gjeld løyvingar til andre universitet og høgsular enn Samisk høgscole, der middel retta mot samiske tiltak inngår i den samla rammeløyvinga.

Kap. 222 Statlege skular og fjernundervisningstenester, post 01 Driftsutgifter og post 45 Større utstyrssinnkjøp og vedlikehold, *kan overføres*

Løyvingane under kap. 222 dekker drift av Samisk vidaregåande skule i Karasjok, Samisk vidaregåande skule og reindriftsskule i Kautokeino og Sørsamisk kunnskapspark i Hattfjelldal. Opplæringa ved Sørsamisk kunnskapspark og dei vidaregåande skulane følgjer Kunnskapsløftet – Samisk.

I statsbudsjettet for 2022 vart det gitt ei startløyving for å bygge eit samlokalisert bygg for Det samiske nasjonalteateret Beaivváš og Samisk vidaregåande skule og reindriftsskule i Kautokeino. Prosjektet skal gjennomførast innanfor absolutte økonomiske rammer (prinsippa om design-to-cost) og skal vere klart til skulestart i 2024. Midla til byggeprosjektet blir løyvde over budsjettet til Kommunal- og distriktsdepartementet, kap. 2445, post 33. Samisk vidaregåande skule og reindriftsskule i Kautokeino overtek det nye bygget i mai 2024 og skal derfor betale husleige for delar av 2024. Husleigekostnadene vil auke med 11 mill. kroner i 2024. Departementet vil kompensere skulen for heile denne auken og foreslår derfor å auke løyvinga på post 01 tilsvarande. Departementet foreslår å auke løyvinga på posten med ytterlegare 1 mill. kroner i 2024 som følgje av ekstra kostnader i samband med flyttinga. Skulen må mellom anna betale for å flytte tunge maskinar som blir brukte i yrkesfaga.

Departementet foreslår å auke løyvinga på post 01 med 0,5 mill. kroner for å innføre gratis skulemat ved dei to statlege samiske vidaregåande skulane.

Kunnskapsdepartementet gjer framlegg om ei løyving på 142,6 mill. kroner i 2024 på post 01 og 1,9 mill. kroner på post 45.

Kap. 225 Tiltak i grunnsopplæringa, post 63 Tilskot til samisk i grunnsopplæringa, *kan overførast*

Tilskotet skal bidra med finansiering til kommunar, fylkeskommunar og frittstående skular som tilbyr samiskopplæring i samsvar med § 6-2 og § 6-3 i opplæringslova. Tilskotet skal òg bidra til at lærarar får vidareutdanning i samiske språk og til at lærarstudentar tar utdanning i samiske språk.

Under posten er det tre tilskotsordningar:

- Ein for samiskopplæring i grunnskulen.
- Ein for samiskopplæring i den vidaregåande opplæringa.
- Ei ordning for studiepermisjonar for vidareutdanning i samisk for lærarar i heile grunnsopplæringa og rekrutteringsstipend for lærarstudentar.

I statsbudsjettet for 2023 vart tilskotet til samisk i grunnsopplæringa auka med 17,5 mill. kroner. Dette var ei monaleg satsing på opplæring i samisk språk. Berekningsreglane for tilskotsordningane for samisk språk har vore kompliserte og gav store skilnader i tilskot for elevar i kommunar innanfor og utanfor forvaltningsområdet for samisk språk. Frå og med 2023 blir tilskotet for alle kommunar og privatskular berekna etter dei same kriteria. Nye berekningsreglar inneber i utgangspunktet at nokre kommunar får mindre tilskot medan andre får meir. Løyvinga til opplæring i samisk vart derfor auka slik at ingen kommunar skulle tape på omlegginga. I tillegg vart timeprisen per berekna tilskotstime auka både for grunnskulen og vidaregåande opplæring. Departementet kar konsultert Sametinget undervegs, og det er semje om omlegginga.

For 2024 gjer Kunnskapsdepartementet framlegg om ei løyving på 125,2 mill. kroner på posten.

Kap. 226 Kvalitetsutvikling i grunnsopplæringa, post 21 Spesielle driftsutgifter, *kan overførast*

Til samisk fjernundervisning vart det nytta 6,5 mill. kroner i 2022:

- 2,1 mill. kroner til fjernundervisning i sørsamisk
- 1,6 mill. kroner til fjernundervisning i lulesamisk
- 1,5 mill. kroner til fjernundervisning i nordsamisk

1,8 mill. kroner vart nytta til å oppgradere systemet for opptak til dei samiske vidaregåande skulane, slik at dette er samkøyrte med opptaket til Troms og Finnmark fylkeskommune. Noko av midla vart nytta til digital teknologi og støttefunksjonar i fylkeskommunen.

I 2022 vart i tillegg 15 mill. kroner nytta til utvikling av digitale læremiddel på samisk, i samband med fagfornyninga og læreplanforvaltninga. I 2023 vart det løyvd totalt 5 mill. kroner til samisk fjernundervisning og 11 mill. kroner til samiske læremiddel som vart tildelt Sametinget. For 2024 gjer Kunnskapsdepartementet framlegg om å løyve totalt 14 mill. kroner over kap. 226, post 21. Løyvinga omfattar 5 mill. kroner til samisk fjernundervisning, som skal tildelast Utdanningsdirektoratet, medan 6 mill. kroner til samiske læremiddel i fagfornyninga skal tildelast Sametinget. Som ei oppfølging av Meld. St.13 om Samisk språk, kultur og samfunnsliv (2022-2023) foreslår Kunnskapsdepartementet at 3 mill. kroner går til eit nasjonalt prosjekt for både å heve kompetansen og legge til rette for ein betre teknisk infrastruktur, slik at kvaliteten på fjernundervisninga blir betre.

Kap. 227 Tilskot til særskilde skular, post 63 Tilskot til kommunar og fylkeskommunar

Løyvinga omfattar tilskot til dei kommunale sameskulane i Snåsa og Målselv. Målet med tilskotet er å bidra til å halda oppe og utvikla samisk identitet, språk og kultur. Tilskotet finansierer drift av dei kommunale sameskulane, med tilhøyrande internat i Snåsa, som gir opplæring på sørsamisk, og i Målselv, som gir opplæring på nordsamisk. Skulane har heile landet som opptaksområde. Tilskotet skal også bidra til å dekke utgifter til skuleskysst for elevar ved den kommunale sameskulen i Målselv.

Det blir foreslått eit tilskot på 31 mill. kroner innanfor løyvinga på posten.

Kap 254 Tilskot til vaksenopplæring, post 70 Tilskot til studieforbund

Kunnskapsdepartementet gir tilskot til fire godkjente studieforbund, slik at desse kan tilby fleksibel og brukartilpassa opplæring for vaksne. Delar av tilskotet går til samiske studieforbund. Ein mindre del går til refusjon av kostnader knytt til opplæring av vaksne i samisk språk på grunnskulenivå gjennomført av godkjente studieforbund. Storleiken på desse tilskota blir berekna ut frå aktiviteten førre år.

Kap. 260 Universitet og høgskular, post 50 Statlege universitet og høgskular

For universitet og høgskular som får løyving frå Kunnskapsdepartementet over kap. 260 gjeld følgjande mål:

- høg kvalitet i utdanning og forskning
- berekraftig samfunnsutvikling, velferd og innovasjon
- god tilgang til utdanning, forskning og kompetanse i heile landet

For høgare utdanning inngår middel til samiske føremål i rammeløyvingane til høvesvis Samisk høgskole, UiT Norges arktiske universitet og Nord universitet. For Samisk høgskole inngår heile løyvinga til samiske føremål. For UiT og Nord universitet inngår samiske føremål som del av løyvinga, og begge institusjonane har utdanning og forskning som omhandlar samiske føremål – òg på fag som ikkje har samisk i namnet.

Samisk høgskole tilbyr mellom anna fag som journalistikk, lærarutdanning, samisk språk og litteratur, duodji, reindrift og urfolkskunnskap. Felles for alle faga er at dei er baserte på samisk kultur og tradisjonskunnskap. I 2022 og 2023 var rammeløyvinga til Samisk høgskole høvesvis 99,4 og 100,9 mill. kroner. I samband med Revidert nasjonalbudsjett 2023 fekk høgskulen ei tilleggsløyving på 2,3 mill. kroner for å kompensere for ekstraordinær prisauke og mellombels auke i arbeidsgivaravgifta, og 1 mill. kroner retta mot utdanning i Aust-Finnmark til studietilbod innanfor samisk begynnroplæring og vidareutdanningstilbod.

I 2024 foreslår Kunnskapsdepartementet ei rammeløyving på 111,7 mill. kroner til Samisk høgskole. Rammeløyvinga blir styrkja med 3 mill. kroner for å legge til rette for nasjonale, fleksible språk- og lærarutdanningar i nordsamisk. Departementet foreslår vidare å løyve 2,1 mill. kroner til Samisk høgskole i 2024, for å vidareføre tilboda i Aust-Finnmark som kom i stand i samband med revidert nasjonalbudsjett for 2023.

Regjeringa foreslår i tillegg å styrkje løyvinga til UiT – Noregs arktiske universitet med 3 mill. kroner, likt fordelte til eit senter i samisk leksografi og for tilrettelegging for nasjonale, fleksible språk- og lærarutdanningar i nordsamisk. Regjeringa foreslår òg å auke rammeløyvinga til Nord universitet med 3 mill. kroner for å styrkje fagmiljøa i sørsamisk og lulesamisk ved universitetet.

Kap. 2410 Statens lånekasse for utdanning, post 50 Avsetning til utdanningsstipend, *overslagsløyving*

For at ein skal få lån og stipend til utdanning i utlandet, må utdanninga vere på fulltid. I dag finst det berre deltidsstudium i sørsamisk språk i Noreg og Sverige. På grunn av kravet om fulltidsutdanning får ein ikkje lån og stipend til å studere sørsamisk språk i Sverige.

Samstundes er sørsamisk eit språk som regjeringa ønsker å ta vare på, og manglande utdanningsstøtte kan hindre rekruttering til sørsamisk språkutdanning. For å stimulere til at fleire vel å studere sørsamisk, foreslår regjeringa at studentar som studerer sørsamisk på deltid i utlandet skal få lån og stipend. Dette er eit einskild unntak berre for studium i sørsamisk. Tiltaket aukar løyvingsbehovet med 0,1 mill. kroner i 2024.

Kap. 2410 Statens lånekasse for utdanning, post 73 Avskrivningar, *overslagsløyving*

Posten omfattar ulike ordningar for avskrivning av gjeld i Lånekassa. Dei som har tatt minst 60 studiepoeng i eit samisk språk som del av eller i tillegg til ei lærarutdanning, kan få ettergitt lån i Lånekassa med inntil 50 000 kroner. Målet er å rekruttere fleire lærarar med kompetanse i samiske språk. I 2022 var det ni personar som fekk ettergitt til saman 0,5 mill. kroner på dette grunnlaget.

For å stimulere til at fleire vel å ta studiepoeng i samisk, foreslår regjeringa å utvide ordninga for avskrivning av lån. Utvidinga skal gi dei som tek lektorutdanning, grunnskulelærarutdanning og lærarutdanning i praktiske og estetiske fag, same rett til å få sletta gjeld også når studiepoenga i eit samisk språk er tekne utanom eller i tillegg til profesjonsutdanninga. Tiltaket aukar løyvingsbehovet med 0,3 mill. kroner i 2024.

Det blir foreslått ei løyving på 0,6 mill. kroner til føremålet i 2024.

Kultur- og likestillingsdepartementet (KUD)

(i 1000 kroner)

Kap.	Post	Nemning	Rekneskap 2022	Saldert budsjett 2023	Forslag 2024 ¹
325	72	Kultursamarbeid i nordområda (Dáiddadállu og Riddu Riđđu)			3 100 ²
328	70	Det nasjonale museumsnettverket (Samarbeidsprosjekt mellom Nordlandsmuseet og det samiske museet Árran)			1 000
328	78	Andre museums- og kulturverntiltak (Sametinget – Prosjektet Dávvirat Duiskkas («Gjenstandar i Tyskland»))	2 040	2 100	2 220
322	01	Driftsutgifter (RiddoDuottarMuseat)			2 000
334	78	Film- og dataspeltiltak (Internasjonalt Samisk filminstitutt (ISFI))	16 800	16 800	18 670 ²
335	71	Mediestøtte (Tilskot til samiske aviser)	39 155	40 310	42 760
337	71	Kompensasjons- og vederlagsordningar (Visningsvederlag til samiske fond)	909		3
337	71	Kompensasjons- og vederlagsordningar (Bibliotekvederlag til samiske fond)	1 354	1 453	4
Sum			60 258	60 663	69 750

¹ Beløp i tabellen utgjør berre tildelingane til samiske føremål over postane, og ikkje totalsummen på postane.

² Summen omfatter berre tilskota til det samiske kunstnerkollektivet Dáiddadállu og den internasjonale urfolksfestivalen Riddu Riđđu, sjølv om andre kulturtiltak, som omfatter samiske aktørar og prosjekter, også tildelast middel over posten.

³ Storleiken på visningsvederlaget for 2023 og 2024 blir fastsett etter at ramma for lønnsoppgjeret i staten for desse åra er kjente.

⁴ Bibliotekvederlaget for 2024 blir fastsett ved at einingsprisen for 2023 blir indeksregulert og blir multiplisert med utlånsbestanden per 31. desember 2023.

Samiske kulturbygg:

Kultur- og likestillingsdepartementet er oppdragsgjevar for statlege byggeprosjekt i kultur-sektoren. Gjeldande praksis er at bygg normalt blir oppførte i regi av Statsbygg på oppdrag frå departementet. Dette gjeld også samiske kulturbygg. Aktuelle prosjekt er:

RiddoDuottarMuseat (RDM) i Karasjok – vidare planlegging av prosjekt for nye lokale for museet

Det samiske museet RiddoDuottarMuseat (RDM) i Karasjok har behov for nye lokale, m.a. for å kunne vise den betydelege samiske kunstsamlinga som blir forvalta av museet, for publikum, og for å kunne ta imot gjenstandane som skal tilbakeførast gjennom Bååstedevtalen. Kultur- og likestillingsdepartementet gav i 2023 Statsbygg i oppdrag å setje i gang med vidare planlegging av nybygg for museet. Regjeringa har lagt fram forslag om vidareføring av middel til forprosjektfasen i 2024 over Kommunal- og distriktsdepartementets kap. 2445 Statsbygg, post 30 Prosjektering av bygg.

Nybygg for Samisk vidaregåande skule og reindriftsskule og Det Samiske Nasjonalteateret Beaivváš i Kautokeino

Statsbygg har sett i gang bygging av eit samlokalisert nybygg for Beaivváš og Samisk vidaregåande skule og reindriftsskule i Kautokeino på oppdrag frå Kunnskapsdepartementet og Kultur- og likestillingsdepartementet. Prosjektet blir finansiert over Kommunal- og distriktsdepartementet sitt budsjettkapittel 2445 Statsbygg. Nybygget skal etter planen ferdigstillast i 2024. Regjeringa foreslår derfor å auke løyvinga til Sametinget med i alt 8,3 mill. kroner knytt til dekninga av husleige i 2024, jf. Kommunal- og distriktsdepartementets kap. 560 Samiske føremål, post 50 Samisk språk, kultur og samfunnsliv.

Kap. 328 Museum m.m., post 70 Det nasjonale museumsnettverket

Det blir foreslått 1 mill. kroner i eingongstilskot til Nordlandsmuseet, knytt til samarbeidsprosjektet mellom Nordlandsmuseet og Árran lulesamisk senter om den samiske utstillinga i Bymuseet i Bodø. Utstillinga tek sikte på å opne i 2024, altså same år som Bodø er europeisk kulturhovudstad. Samarbeidet skal bidra til auka kompetanse innan samisk

kunst- og kulturhistorie ved Bymuseet, og styrkje Árrans arbeid innan samlingsforvaltning, formidling og forskning.

Kap. 328 Museum m.m., post 78 Andre museums- og kulturvernstiltak

Det blir foreslått 2,2 mill. kroner til Sametinget i 2024, til vidareføring av prosjektet Dávvirat Duiskkas, som betyr «Gjenstandar i Tyskland». Gjennom prosjektet samarbeider tyske og samiske museum om kartlegging og kunnskapsutveksling om samiske gjenstandar i tyske samlingar. Sametinget er prosjekteigar, medan Samisk museumslag er prosjektansvarleg. Samarbeidet starta opp i 2021 og skal gå over ein femårsperiode.

Kap. 329 Arkivføremål, post 01 Driftsutgifter

Posten blir foreslått auka med 2 mill. kroner som eit eingongstilskot til forprosjekt for samisk språkutvikling til tilgjengeleggering av samiske lydarkiv. Dette er eit samarbeidsprosjekt mellom Samisk arkiv og Divvun – samisk språkteknologi.

Kap. 334 Film- og dataspelføremål, post 78 Filmtiltak

For 2024 blir det foreslått eit tilskot på 18,7 mill. kroner til Internasjonalt Samisk Filminstitutt.

Kap. 335 Mediestøtte, post 71 Mediestøtte

Det blir foreslått ei løyving på 42,8 mill. kroner til tilskot til samiske aviser. Tilskotsordninga er regulert i forskrift og blir forvalta av Medietilsynet.

Kap. 337 Kompensasjons- og vederlagsordningar, post 71 Vederlagsordningar

Visningsvederlaget er eit kollektivt vederlag for visning av verk som er i offentleg eige eller i eget til offentleg støtta institusjonar, og blir forvalta av fire vederlagsfond. Ordninga er regulert i lov 28. mai 1993 nr. 52 om vederlag for visning av biletkunst og kunsthandverk, mv. Den delen av vederlaget som gjeld visning av samisk visuell kunst blir fordelt til Samiske kunstneres og forfatters vederlagsfond.

Bibliotekvederlaget er eit kollektivt vederlag regulert i lov 29. mai 1987 nr. 23 om bibliotekvederlag. Opphavarar til verk som blir lånte ut i offentlege bibliotek skal ha vederlag. Vederlaget blir berekna etter ein sats per utlånseining og blir fordelt til aktuelle vederlagsfond, blant desse Samisk faglitterær forfatter- og oversetterforening og Samiske kunstneres og forfatters vederlagsfond.

Andre middel til samiske kulturføremål

Fleire mottakarar av tilskot/løyving over budsjettet til Kultur- og likestillingsdepartementet forvaltar oppgåver og tiltak retta mot samisk språk og kultur, m.a. Arkivverket (Samisk arkiv), Nasjonalbiblioteket, Medietilsynet, Norsk kulturråd, Norsk filminstitutt og Kulturtanken og NRK (NRK Sápmi). Det same gjeld ulike kulturaktørar som mottar middel over budsjettet til departementet, til dømes Office of Contemporary Art (OCA) og musea i det nasjonale museumsnettverket.

Kap. 325 Allmenne kulturføremål, post 73 Bodø – europeisk kulturhovudstad 2024

Ved behandlinga av statsbudsjettet for 2021 samtykka Stortinget i at Kultur- og likestillingsdepartementet kunne inngå avtale om at staten i åra 2022-2024 forpliktar seg til å bidra med ein tredel av dei samla utgiftene til planlegging og gjennomføring av prosjektet Bodø – europeisk kulturhovudstad 2024, som vil omfatte ei rekke samiske kulturprosjekt i løpet av kulturhovudstadsåret. På denne bakgrunnen blir det foreslått eit tilskot i 2024 på 32,3

mill. kroner til den resterande delen av bidraget staten har til prosjektet Bodø – europeisk kulturhovudstad 2024.

Spelemiddel til samisk idrett

I 2023 vart det avsett 3 mill. kroner til samisk idrett ved hovudfordelinga av spelemiddel til idrettsføremål. Dette er middel av overskotet i Norsk Tipping AS i 2022. Tilskotet vart overført til Sametinget som er ansvarleg for den vidare fordelinga i tråd med målsetjinga for tilskotet.

Grunngivinga er å halda oppe og vidareutvikla særigne samiske idrettsaktivitetar som er ein del av samisk kultur. Målsetjinga vidare er at midla skal bidra til auka omfang av idrett og fysisk aktivitet i befolkninga, og tilskotet skal primært nyttast til aktivitetar retta mot barn (6–12 år) og ungdom (13–19 år). Spelemiddel til idrettsføremål i 2024 blir fordelte ved kongeleg resolusjon våren 2024.

Justisdepartementet (JD)

			(i 1000 kroner)		
Kap.	Post	Nemning	Rekneskap 2022	Saldert budsjett 2023	Forslag 2024
440	01	Politiet – auka kunnskap om samisk språk og kultur, driftsutgifter	400	400	400
440	01	Politiet – barnehus i samiske kjerneområde, driftsutgifter		5 000	5 000
		Politiet – politiutdanning i Alta			7 000
		Sum	400	5 400	12 400

Kap. 440 Politiet, post 01 Driftsutgifter

Under kap. 440, post 01 har det vore stilt middel til disposisjon over fleire år for dei politidistrikta der det er kommunar innanfor forvaltningsområdet for samiske språk. For 2023 er det sett av 400 000 kroner, og det blir tatt sikte på å setje av tilsvarende beløp i 2024.

Målsetjinga er å motivere til auka kunnskap om samisk språk og kultur i politidistrikt med samisk befolkning. Politidistrikt som har kommunar med tospråkleg forvaltning, kan tildelast middel for utgifter dei har hatt som følgje av dette. Administrasjonen av ordninga er delegert til Finnmark politidistrikt, som har eit nasjonalt ansvar for å administrere ordninga i samsvar med gjeldande instruks. Språkreglane i samelova omfattar politidistrikta Trøndelag, Nordland, og Troms og Finnmark, som alle har kommunar som kjem inn under avgjerdene i samelova.

Det er oppretta ei samisk nettverksgruppe med representantar frå Kriminalomsorgen region nord, sekretariatet for konfliktråda og Domstoladministrasjonen. Politiet er representert med ein representant frå Nordland politidistrikt.

Saksbehandlings- og arkivsystemet til politiet er tilrettelagt slik at alle brukarar kan nytte brevmalar på både nord- og sørsamisk. Systemet dekkjer verksemdsområda leiing, styring og støttfag (til dømes HR - HMS) i tillegg til forvaltningsaker. Tilrettelegginga av samiske brevmalar er eit steg på vegen til at politiet sjølv kan tilrettelegge ytterlegare for saksbehandlingsstøtte på samisk innanfor dei nemnde saksbehandlingsprosessane. Visse dokument innanfor politiets straffehandling er oversett til nordsamisk.

Arbeid mot vald og overgrep i samiske samfunn

Det er dei siste åra avdekt alvorlege saker om vald og overgrep i samiske område. Handlingsplan for å førebygge og kjempe mot vald i nære relasjonar «Frihet fra vold» (2021–2024) inkluderer tiltak om at kunnskap og kompetanse om samiske språk og samisk kultur skal hevast i politiet. Den nye opptrappingsplanen som er under utarbeiding inneheld òg eit eige kapittel om vald og overgrep i samiske samfunn. Arbeidet for å førebygge og kjempe mot vald og overgrep i samiske samfunn må sjåast i samanheng med det generelle arbeidet mot vald og overgrep, men også i lys av pågåande initiativ for å fremje samisk språk og kultur og med anna arbeid som skal bidra til å styrkje den gjensidige tilliten mellom norske styresmakter og den samiske befolkninga.

For å sikre eit likeverdig hjelpetilbod, er det behov for å innarbeide samisk språk- og kulturkompetanse, i alle sektorar og på alle nivå, i det allereie eksisterande hjelpetilbodet. Vold og overgrep er ei utfordring som må løysast i fellesskap mellom det samiske samfunnet og norske styresmakter.

I statsbudsjettet for 2022 vart det gitt ei løyving på 5 mill. kroner til å etablere eit eige barnehustilbud særleg tilrettelagt for barn i samiske kjerneområde. Løyvinga er varig, og blir

vidareført også i 2024. Politidirektoratet har gitt Finnmark politidistrikt i oppdrag å etablere barnehusstilbodet. Statens barnehus Finnmark (Stáhta mánáidviessu Finnmárkkus) skal ha fleire lokasjonar, der Karasjok er ein av dei. Planlagt opning av Stáhta mánáidviessu Finnmárkkus er 2. januar 2024, men lokasjonen i Karasjok er planlagt etablert i løpet av 2025. Tidspunkt for opning er avhengig av om barnehuset skal etablerast i rehabiliterte lokale eller i eit nybygg.

Politiutdanning i Alta

Det har i fleire år vore krevjande å rekruttere og behalde tilsette i Finnmark politidistrikt. Ei særleg utfordring har vore å rekruttere studentar frå den samiske delen av befolkninga. Regjeringa etablerer derfor eit pilotforsøk med politiutdanninga i Alta. Pilotforsøket vil bestå av eit kull med 24 studentar, som startar utdanninga skuleåret 2025-26 og som fullfører våren 2028. Undervisninga vil skje i lokala til ei av utdanningsinstitusjonane som allereie finst i Alta. Eit mål med politiutdanning i Alta er å få fleire søkarar, studentar og politifolk frå den samiske befolkninga.

Helse- og omsorgsdepartementet (HOD)

			(i 1000 kroner)		
Kap.	Post	Nemning	Rekneskap 2022	Saldert	
				budsjett 2023	Forslag 2024
761	21	Omsorgsteneste	1 200	1 300	1 300
762	70	Primærhelsetenesten, Tilskot, <i>kan nyttast under post 21</i>	6 200	26 400	20 500
765	21	Psykisk helse, rus og vald, post 21 Spesielle driftsutgifter		500	500
		Sum ¹	7 400	28 200	22 300

¹ Beløpa i tabellen viser berre til tildelingane til samiske føremål. For ei nærare spesifisering av den totale storleiken på budsjettpostane, viser vi til Helse- og omsorgsdepartementets Prop. 1 S (2023-2024).

Kap. 761 Omsorgsteneste, post 21

Kompetansehevande tiltak i omsorgstenestene til samiske brukarar

Føremålet med tilskotsordninga er å bidra til å bygge opp, implementere og styrkje kvaliteten i helse- og omsorgstenestene til brukarar med samisk språk og kulturbakgrunn gjennom fagutvikling og kompetanseheving. Tiltaka skal rettast mot område som omfattar innbyggjarar med både sør-, nord- og lulesamisk språk og kultur. Tilskotet skal bidra til å skaffe, initiere og spreie kunnskap om behova til samiske innbyggjarar som mottek kommunale helse- og omsorgstenester, og dessutan korleis desse behova best kan dekkast og bidra til auka kompetanse blant personell som yter kommunale helse- og omsorgstenester til samiske brukarar.

I 2022 fekk tre organisasjonar tilskot over ordninga. Helsedirektoratet melder om at tiltaka har bidratt til auka fokus på og tilpassing av tenester til brukarar med samisk språk- og kulturbakgrunn. Dette femnar kompetansehevande, språklege, helsefremjande og kulturelle tiltak, og dessutan eit løft av det samiske perspektivet inn i kommunalt planverk. To av tre har ikkje gjennomført prosjekt som planlagt, og direktoratet vurderer at ordninga har ei middels måloppnåing.

Løyvinga blir foreslått vidareført med 1,3 mill. kroner i 2024. Tiltaket inngår i Kompetanseløft 2025.

Kap. 762 Primærhelsetenesten, post 70, Tilskot

Senter for samisk helseforskning

Føremålet med tilskotsordninga samisk helse er å bidra til likeverdige, kunnskapsbaserte helse- og omsorgstenester til den samiske befolkninga. Tilskotet blir forvalta av Helsedirektoratet.

Det er behov for oppdatert kunnskap om helsa til den samiske befolkninga, og den samiske befolkninga si bruk av helse- og omsorgstenester. Løyvinga dekkar tilskot til Senter for samisk helseforskning, som er eit sjølvstendig senter ved Institutt for samfunnsmedisin ved UiT Norges arktiske universitet.

Hovudoppgåva til senteret er å drive forskning med fokus på helse og levekår i den samiske befolkninga. Senteret har et breitt internasjonalt samarbeid.

Det vart i 2023 løyvd 6,4 mill. kroner. Det blir foreslått å løyve 7,5 mill. kroner i 2024, med unntak av 2 pst. som blir gjort avhengig av resultatbasert fordeling.

Senteret har gjennomført større befolkningsundersøkingar i kommunar med samisk befolkning i 2003–2004 og 2012–2014 kalla Saminor 1 og 2. Studiane har påvist fleire helseutfordringar i den samiske befolkninga utan at årsakssamanhengane er kjente. Det er planlagt ein større studie, Saminor 3, som skal starte opp i 2023 og etter planen vare ut 2025. Nord-, lule- og sørsamiske områder vil bli inkluderte i studien.

Ved Stortingets behandling av Prop. 1 S (2022-2023), jf. Innst. 11 S (2022-2023) vart det løyva 20 mill. kroner i eingongsløyving til Saminor 3. Det blir foreslått å føre vidare løyvinga til Saminor 3 med 13 mill. kroner i 2024.

Kap. 765 Psykisk helse, rus og vold, post 21 Spesielle driftsutgifter

Handlingsplan for forebygging av selvmord

Handlingsplan for forebygging av selvmord 2020-2025 – Ingen å miste, vart lagt fram i 2020. Med denne planen vart ein nullvisjon for sjølvmod innført i Noreg. Åtte departement står bak planen, som består av 61 tiltak.

Som ein del av løyvinga til oppfølging av handlingsplanen blir det foreslått å føre vidare 0,5 mill. kroner til å omsetje, gjere kulturelle tilpassingar og implementere opplæringsmateriell i korleis ein kan oppdage, avdekke og intervenere ved sjølvmodsfare, til nord-, sør-, og lulesamisk.

Barne- og familiedepartementet (BFD)

			(i 1000 kroner)		
				Saldert	
Kap.	Post	Nemning	Rekneskap	budsjett	Forslag
			2022	2023	2024
Div	Div	Nasjonalt samisk kompetansesenter ¹		11 100	11 100
		Sum		11 100	11 100

¹ Beløpa i tabellen viser berre til tildelingane til samiske føremål. For ei nærare spesifisering av den totale storleiken på budsjettpostane, viser vi til Barne- og familiedepartementets Prop. 1 S (2023-2024).

Det blir foreslått løyvd middel til samiske føremål over følgjande budsjettkapittel i 2024:

Kap.	Post	Nemning
840	70	Tilskot til voldsforebyggande tiltak mv.
Div.	Div	Nasjonalt samisk kompetansesenter

For nærare spesifisering av budsjettposten, viser vi til Barne- og familiedepartementets Prop. 1. S (2023-2024)

Diverse kapittel/postar – Nasjonalt samisk kompetansesenter

Nasjonalt samisk kompetansesenter (NASAK) vart formelt opna i oktober 2022. Føremålet med NASAK er å styrkje kvaliteten på tilbodet for samiske barn, vaksne og familiar i det kommunale og statlege barnevernet, familievernnet og krisesentera.

NASAK har stillingar i ulike samiske område (nordsamisk, lule- og markasamisk, sørsamisk og bysamisk), med hovudbase i Karasjok, og ei eiga avdeling ved Indre Finnmark familievernkontor. For å sikre praksisnær kunnskapsutvikling og styrking av lokale tenester er nokre av stillingane delvis knytte til andre lokale tenester.

Løyvinga til senteret blir vidareført i 2024. Midla blir løyvde over kap. 840, post 21, kap. 842, post 01 og kap. 854, post 21.

Kap. 840 Tiltak mot vald og overgrep, post 70 Tilskot til voldsforebyggande tiltak mv.

Løyvinga på posten har mellom anna vore brukt til tilskot til stiftelsen Alternativ til Vold (ATV), til drift av eksisterande ATV-kontor og til etablering av nye kontor. Løyvinga til eit ATV-kontor i Finnmark med samisk kompetanse blir vidareført i 2024. Hovudkontoret er plassert i Alta med utekontor i Kirkenes, Karasjok og Kautokeino.

Landbruks- og matdepartementet (LMD)

(i 1 000 kroner)

Kap.	Nemning	Saldert		
		Rekneskap 2022	budsjett 2023	Forslag 2024
1142	Landbruksdirektoratet	23 393	18 378	19 724 ¹
1151	Til gjennomføring av reindriftsavtalen	191 998	180 000	200 000
	Sum	215 391	198 378	219 724

¹ Beløpet i tabellen under kap. 1142 Landbruksdirektoratet omfattar tildelingar gitt over post 45, 70, 71 og 72, jf. postomtala under.

Kap. 1142 Landbruksdirektoratet

Tabellen under viser den totale løyvinga på kapittel 1142 Landbruksdirektoratet, medan teksten berre omfattar dei budsjettpostane som er direkte knytte til den offentlege forvaltninga av reindrift.

(i 1 000 kroner)

Post	Tiltak	Saldert		
		Rekneskap 2022	budsjett 2023	Forslag 2024
01	Driftsutgifter	251 395	245 034	272 544
21	Spesielle driftsutgifter, beredskapslagring av korn		20 000	63 409
45	Større utstyrskjøp og vedlikehald, <i>kan overførast</i>	3 443	12 051	12 976
50	Arealressurskart	7 592	7 583	8 039
60	Tilskot til veterinærdekning	178 438	184 229	194 392
70	Tilskot til fjellstover	816	815	862
71	Tiltak for berekraftig reindrift, <i>kan overførast</i>	18 604	4 992	5 286
72	Erstatningar ved ekspropriasjon og leie av rett til reinbeite, <i>overslagsløyving</i>	530	520	600
73	Tilskot til erstatningar mv. etter offentlege pålegg i plante- og husdyrproduksjon, <i>overslagsløyving</i>	29 269	55 610	55 610
74	Kompensasjon til dyreeigare som blir pålagt beitenekt		1 000	1 000
75	Stønad til jordbruks- og veksthusnæringa for ekstraordinære straumutgifter, <i>overslagsløyving</i>	779 695	1 124 000	102 300
77	Tilskot til kompensasjon ved avvikling av pelsdyrhald, <i>kan overførast</i>	221 695	470 000	250 000
78	Tilskot til omstilling ved avvikling av pelsdyrhald, <i>kan overførast</i>	25 292		34 000
	Sum kap. 1142	1 516 769	2 125 834	1 001 018

Post 01 Driftsutgifter

Løyvinga skal dekke drift av Landbruksdirektoratet. Landbruksdirektoratet er mellom anna utøvande forvaltningsorgan for dei sentrale reindriftspolitiske verkemidla, og skal legge til rette for å nå måla i reindriftspolitikken. Landbruksdirektoratet forvaltar i samband med dette reindriftslova og verkemidla under reindriftsavtalen, og er òg sekretariat for Reindriftsstyret, styret for Reindriftens Utviklingsfond og for Markedsutvalget for reinsdyrkjøtt. Direktoratet skal bidra med støtte og utgreiingsarbeid, og direktoratet skal ha ei rådgivande rolle på reindriftsområdet. Landbruksdirektoratet har i 2023 starta å bygge opp eit fagmiljø for reindrift og arealforvaltning, og har ei viktig oppgåve i å styrkje arbeidet med å vareta areala til reindrifta i offentlig forvaltning. Løyvinga på posten er styrka med 10 mill. kroner til mellom anna å vidareføre dette arbeidet.

Det blir foreslått ei løyving på posten på 272,5 mill. kroner for 2024.

Post 45 Større utstyrskjøp og vedlikehald, *kan overførast*

Løyvinga gjeld større utstyrskjøp og vedlikehald knytt til reindriftsforvaltninga. Løyvinga skal mellom anna dekke utgiftene til oppfølging av Noregs ansvar ved gjennomføringa av internasjonale avtalar, og til vedlikehald av grensegjerda mot Sverige. I tillegg skal posten dekke eventuelle erstatningskrav frå finske og russiske styresmakter i samsvar med gjeldande reingjerdekonvensjon og avtalar.

Løyvinga i 2024 skal nyttast til vedlikehald av gjerde mot Russland, Finland og Sverige. Det er eit stort behov for vedlikehald særleg av gjerde mot Russland og Finland, og dette skal prioriterast i 2024. Vidare skal arbeidet med å digitalisere reindriftsforvaltninga prioriterast.

Det blir foreslått ei løyving på 13 mill. kroner for 2024.

Post 70 Tilskot til fjellstover

Føremålet med løyvinga er å drifte dei tre statseigde fjellstovene Joatka, Mollisjok og Ravnastua. Fjellstovene er viktige for å halde oppe tryggleiken i veglaust terreng, mellom anna for reingjetarar, og dei har plikt til å halde ope heile året. Landbruksdirektoratet inngår kontrakt med dei som driv fjellstovene. Landbruks- og matdepartementet gjer framlegg om ei løyving på 0,9 mill. kroner for 2024.

Post 71 Tiltak for berekraftig reindrift

Føremålet med løyvinga er å finansiere ulike tilpassingar og tiltak for å legge til rette for ei berekraftig reindrift. Reinteljing og oppfølging av godkjente bruksreglar er sentrale tiltak, i tillegg til kontrolltiltak retta mot grenseoverskridande reinbeite mellom Noreg og Sverige.

Løyvinga skal òg dekke kostnader ved tiltak i reindriftnæringa ved radioaktivt nedfall.

Det blir foreslått ei løyving på 5,3 mill. kroner på post 71 for 2024.

Post 72 Erstatningar ved ekspropriasjon og leige av rett til reinbeite

Løyvinga skal dekke erstatningar ved ekspropriasjon av rett til reinbeite i Trollheimen, jf. føresetnadene i overskjønnet frå Frostating lagmannsrett 2. september 1999, og beiteleige ut frå inngåtte reinbeiteavtalar med grunneigarar i Trollheimen.

Det blir foreslått ei løyving på 0,6 mill. kroner for å dekke inngåtte avtalar.

Kap. 1151 Til gjennomføring av reindriftsavtalen

		(i 1000 koner)		
Post	Nemning	Rekneskap	Saldert	Forslag
		2022	budsjett 2023	
51	Tilskot til Reindrifstens utviklingsfond	90 006	59 700	65 750
72	Tilskot til organisasjonsarbeid	7 250	7 300	8 100
75	Kostnadssenkande og direkte tilskott, <i>kan overførast</i>	91 407	108 700	121 850
79	Velferdsordningar, <i>kan overførast</i>	3 335	4 300	4 300
Sum kap. 1151		191 998	180 000	200 000

Den 15. februar 2023 vart staten og Norske Reindriftssamers Landsforbund (NRL) samde om Reindriftsavtalen 2023/2024. Avtalen har ei ramme på 200 mill. kroner. Dette er ein auke på 20 mill. kroner samanlikna med Reindriftsavtalen 2022/2023. Reindriftsavtalen 2023/2024 fører vidare både prioriteringa av dei utøvarane som har reindrift som hovudverksemd og hovudlinene i tilskotssystemet. Hovudprioriteringane til avtalepartane er direkte tilskot, varetaking av areala til reindrifta, klimatilpassing og beredskap og tilleggsnæringar.

Reindriftsavtalen 2023/2024 er den andre avtalen regjeringa Støre har inngått med Norske Reindriftssamers Landsforbund. Reindriftsavtalen 2023/2024 vart handsama av Stortinget 12. juni 2023, jf. Prop. 108 S (2022-2023) *Endringer i statsbudsjettet 2023 under Landbruks- og matdepartementet (Reindriftsavtalen 2023/2024)* og Innst. 485 S (2022-2023).

Klima- og miljødepartementet (KLD)

Kap. 1420 Driftsutgifter

		(i 1000 kroner)		
Post	Nemning	Rekneskap	Saldert	Forslag
		2022	budsjett 2023	2024
85	Middel til Nasjonalt villakssenters eining i Tana for vidareføring av tradisjonell samisk fiskekultur til barn og unge			1 000
72.2	Erstatning for tamrein, overslagsløyving	95 199	93 311	93 311
01	Styrking av Statens naturoppsyn (SNO) i Nord-Norge			10 000
Sum kap. 1420		95 199	93 311	104 311

Kap. 1420 Driftsutgifter, post 85 Middel til Nasjonalt villakssenters eining i Tana for vidareføring av tradisjonell samisk fiskekultur til barn og unge

Føremålet med løyvinga er å vidareføre kunnskapen om det tradisjonelle samiske fisket i Tanavassdraget og Tanafjorden mens laksefisket er stengt. Stenginga av fisket gjer det vanskeleg å utøve den elvesamiske kulturen, og gjer opplæringa av neste generasjon fiskarar vanskeleg. Midla skal brukast til undervisningsopplegg for barn og unge i Tana og Karasjok kommunar, der opplæring i fiske og fiskekultur, og vidareføring av det særleine språket knytt til laksefisket, vil vere viktig.

Det blir foreslått å løyva 1 mill. kroner i 2024.

Kap. 1420, post 72 Erstatning for beitedyr tekne av rovvilt, underpost 72.2 Erstatning for tamrein, overslagsløyving

Ordninga skal sikre full erstatning for rovviltskadar på husdyr og tamrein som er dokumenterte og sannsynlege, slik dette er nedfelt i naturmangfaldlova.

Erstatningsoppgjeret for husdyr og tamrein er gjennomført i medhald av gjeldande reglar. Det er framleis stor variasjon i tapsutviklinga i ulike område, men på nasjonalt nivå er det god samanheng mellom auka innsats på forebyggjande tiltak og reduksjon i sauetapa. For reinnæringa ser ein ikkje nokon tilsvarande samanheng. For denne næringa er det vanskeligare å finne eigne tiltak, og tapsforholda varierer i større grad med naturgjevne forhold knytte til klima, beitegrunnlag og anna.

I 2023 ble det løyva totalt 148,9 mill. kroner, av dette gjekk 93,3 mill. kroner til erstatning for tamrein.

Det blir foreslått å løyva 148,9 mill. kroner, av dette skal 93,3 mill. kroner gå til erstatning for tamrein.

Kap. 1420, post 01 Styrking av Statens naturoppsyn (SNO) i Nord-Noreg

Føremålet med løyvinga er å dempa konfliktnivået og styrkje tilliten til rovviltforvaltninga i Nordland, Troms og Finnmark. Mykje av konflikten dreier seg om ulike syn på omfanget av skadar på beitedyr og på talet rovvilt i området. Norske Reindriftssamers Landsforbund (NRL) har oppmoda reineigarar til å trekke seg frå alle verv og rollar i rovviltforvaltninga, inkludert dei regionale rovviltnevdene. Ei styrking av SNO med fleire faste årsverk i regionen vil mellom anna gi auka kapasitet til skadedokumentasjon og bestandsovervaking, to viktige innsatsområde for å auke tilliten og dempe konflikt i området. Styrkinga vil komme både samiske og andre beiteinteresser i regionen til gode.

Det blir foreslått å løyva 10 mill. kroner i 2024.

Andre middel til samiske føremål under Klima- og miljødepartementet

Kap. 1420, post 73 Tilskot til rovvilttiltak, *kan overførast*

Målet med tilskotsordninga er å førebygge rovviltsskadar i husdyrhald og tamreindrift gjennom å medverke til å finansiere førebyggjande tiltak. Vidare skal midla nyttast til godtgjersle ved forsøk på skadefelling av rovvilt og medverke til å dempe konflikhtar og auke verdiskapinga knytt til førekomstar av rovdyr i lokalsamfunn. Det blir lagt vekt på å føre vidare arbeidet med førebygging og konfliktdemping, med utgangspunkt i Stortingets behandling av St.meld. nr. 15 (2003-2004) Rovvilt i norsk natur, jf. Innst. S. nr. 174 (2003-2004) og rovviltforliket på Stortinget våren 2011 (jr. Representantforslag 8:163 S (2010-2011)).

I 2022 vart det behandla i alt 525 søknader om konkrete førebyggjande tiltak, og det vart behandla 227 søknader om å dempe konflikhtar kring rovvilt. Det kom inn 103 søknader om akutte tiltak, og det vart avslutta omstilling for fire bruk som hadde opplevd vesentleg rovviltsskade i besetningane over fleire år. Tilskot til førebygging har truleg effekt for skade på og tap av sau. Reduksjonen i tap kan òg henge saman med den geografiske differensieringa av rovviltførekomstar. For tamrein er det vanskeleg å finne eigna førebyggjande tiltak.

I 2023 ble det løyva 64,8 mill. kroner.

Det blir foreslått å løyva 73,9 mill. kroner i 2024.

Samferdselsdepartementet (SD)

Kap. 1352 Jernbanedirektoratet, post 71 Kjøp av infrastrukturtenester – drift og vedlikehold

I reindriftsområda, særleg langs Nordlandsbanen, har Bane NOR i fleire år samarbeidd med reindriftseigarar og forskarar for å finne effektive tiltak for å redusere talet på påkøyningar av tamrein. Undersøkingar viser at oppsett av gjerde mellom over- eller undergangar i område der jernbanen kryssar beiteområde, eller på strekningar der det er stor hyppigheit av reinpåkøyningar, ser ut til å vere det mest effektive tiltaket. Ein føresetnad for ønskt effekt er at gjerda er tilstrekkeleg lange, er utforma og plassert riktig i terrenget og kombinert med tilstrekkeleg tal over- eller undergangar. Samtidig er det viktig at gjerda er av høg kvalitet og av tilstrekkeleg høgde, for at dei skal tole vinterforhold med mykje snø og vind.

Oppsett av gjerde for å redusere tal påkøyningar av tamreinar blir prioriterte på jernbanestrekningar der det er stor risiko for påkøyningar og der gjerda kan monterast mellom naturlege viltovergangar.

Gjerda er svært effektive tiltak. Erfaringsvis går talet reinpåkøyningar ned mot null på strekningar der det er sett opp gjerde, med nokre få unntak i tilfelle der dyr har komme seg innanfor gjerdet. Likevel er det viktig å påpeike at gjerda kan utgjere ein barriere for dyra ved kryssing av jernbanen. Viss det ikkje finst noko anna alternativ for sikker kryssing, som tunnelar, eigne viltovergangar eller undergangar, kan det òg påverke dyra og miljøet negativt.

I 2022 vart det sett opp gjerde på strekninga Storforshei-Stupforsen tunellar, og arbeid med å sette opp gjerde på strekninga Illhullia-Storforshei tunellar vart vidareført i 2023. Til saman vil Bane Nor i perioden 2018-2023 ha bygd 56,4 kilometer med vilt- og reingjerde til ein kostnad på om lag 135 mill. kroner. Gjerda blir sette opp i område med særleg høgt konfliktnivå der talet på påkøyningar av både tamrein og elg er høgt, primært strekningar der gjerde kan etablerast mellom naturlege overgangar eller undergangar. Vidare utbygging av viltgjerder både for tamrein og elg vil fortsetje i perioden fram til 2025.

Andre viktige tiltak for å redusere talet påkøyningar av tamrein er rutinar for meldingar frå reineigarar og lokførarar om at rein er i eller nær sporet (reinmelding). Det blir gjennomført saktekjøring for ein periode på 12 timar under føresetnad av at reineigar gjennomfører tiltak for å flytte dyra frå linja. I tillegg blir det gitt støtte til bruk av helikopter ved flytting mellom beiteområde, og det blir jamleg gjennomført vegetasjonsrydding for å gjere det mindre attraktivt for dyr å opphalde seg langs sporet.

I 2019 starta Bane NOR eit forskingsprosjekt for å finne nye teknologiske løysingar som skal redusere talet påkøyningar av tamrein. Forskingsprosjektet greier mellom anna ut ulike deteksjonssystem for tamrein, i kombinasjon med varsling når dyr rører seg inn mot sporet. Prosjektet har mellom anna inngått samarbeid med Saltfjellet reinbeitedistrikt for å registrere arealbruk til dyr, der det er montert GPS-sendarar på dyr, og der det blir innhenta data.

Fleire FoU-prosjekt er i gang:

- I 2021 vart det i samarbeid med Statens vegvesen sett i gang eit forprosjekt og reguleringsplanarbeid for nytt viltgjerde på strekninga Lønsdal-Sørelva i Saltdal. Eit sju km langt gjerde blir bygd i 2023 og 2024.
- Viltvarsling («viltskremming») er eit viltvarslingssystem som skal påverke dyr til å trekke vekk frå jernbanelinjene når toga passerer. Det er gjennomført testing av viltet sine reaksjonar på ulike lydssignal, i kombinasjon med lys. I tillegg er det sett ut

«skremmeiningar» på tog og utvalde stader langs jernbanelinja. Prosjektperioden for tiltaket er 2021-2024.

- I prosjekt om teknologiske løysingar for å redusere talet på påkøyrslar av tamrein, blir det greia ut fire deteksjonssystem for tamrein, i kombinasjon med varsling til dyreeigarar eller togleiing når dyr går inn mot sporet. Systema som viser størst potensial blir vidare testa ut gjennom oppsett av kontrollerte eksperiment langs ein eller fleire jernbanestrekningar. Prosjektperiode for tiltaket er 2020-2025.

Utgeve av:
Kommunal- og distriktsdepartementet

Bestilling av publikasjonar:
Service- og tryggingorganisasjonen til departementa
www.publikasjoner.dep.no
Telefon: 22 24 00 00

Publikasjonskode: H-2553 N

Giella- ja
guovlodepartemeanta

Juolludeamit sámi ulbmiliidda jagi 2024 stáhtabušeahtas

Juolludeamit sámi ulbmiliidda

Norgga stáhta lea vuodđuduvvon guovtti álbmoga eatnamiidda, sápmelaččaid ja dáččaid. Ráđđehusa ulbmil lea ahte sápmelaččat galget beassat ovddidit gielaset, kultuvrraset ja servodateallimeaset.

Vuodđolága § 108 ja sámeláhka leat sámpolitiikka riikkalaš riektivuodut. Norggas leat ollu álbmotrievttalaš geatnegasvuodát mat leat láidsteaddjin sámpolitiikkii. Buot departemeanttain lea ovddasvástádus čuovvulit sámpolitiikka čadaheami iežaset suorggis. Gielda- ja guovlodepartemeanttas lea bajimus ovddasvástádus stáhta sámpolitiikka oktiiheiveheamis, ja dat galgá bargat dan badjelii ahte surggiid rastásaš ja hálddahusdásiid rastásaš politihkka lea ollislaš ja oktasaš.

Gielda- ja guovlodepartemeantta proposišuvnnas Prop. 1 S (2023–2024) válddahuvvojit oanehaččat sámpolitiikka ulbmilat ja strategiijat departemeantta bargui.

Dán prentosis válddahallojuvvo oanehaččat ja čoahkkájit mo guhtege departemeanta lea evttohan juolludusaid sámi ulbmiliidda jahkái 2024¹.

Sisdoallu

Sámediggi	3
Gielda- ja guovlodepartemeanta (GGD)	4
Olgoriikadepartemeanta (OD).....	8
Máhttodepartemeanta (MD).....	10
Kultur- ja dásseárvodepartemeanta (KD).....	14
Justiisadepartemeanta (JD).....	17
Dearvvašvuoda- ja fuolahusdepartemeanta (DFD).....	19
Mánáid- ja bearašdepartemeanta (MBD).....	21
Eanadoallo- ja biebmodepartemeanta (EBD)	22
Dálkkádat- ja birasdepartemeanta (DBD)	25
Johtalusdepartemeanta (JOD).....	27

---

¹ Jus iešguđet departemeanttaid bušeahhtaproposišuvnnain ja dán diehtjuohkingihppagis eai leat seamma logut, de dalle gustojit bušeahhtaproposišuvnnaid logut.

Visogovlaš logahallan juolludemiin Sámediggái

(1000 ruvnuid mielde)

	Rehketdoallu 2022	Salderejuvvon bušeahhta 2023	Evttohus 2024
Gielda- ja guovlodepartemeanta	736 601	856 098	796 509
Máhttodepartemeanta	366 234	391 223	431 553
Kultur- ja dásseárvodepartemeanta	60 258	60 663	69 750
Justiisa- ja geargusvuodadepartemeanta	400	5 400	12 400
Dearvvašvuoda- ja fuolahusdepartemeanta	7 400	28 200	22 300
Mánáid- ja bearašdepartemeanta	0	11 100	11 100
Eanadoallo- ja biebmodepartemeanta	215 391	198 378	219 724
Dálkkádat- ja birasdepartemeanta	95 199	93 311	104 311
Submi	1 481 483	1 644 373	1 667 647

Juolluduvvojit maid doarjagat sámi ulbmiliidda Olgoriikadepartemeanta bušeahhtas, geahča dárkilat válddahusa siiddus 8.

Tabealla supmit leat lagabui válddahuvvon juohke departemeantta čilgehusas dán diehtočállošis. Doarjja sámi ulbmiliidda addojuvvo maiddá doarjjapoasttain main doarjjajuohkin dáhpáhuvvá mañjeleappos. Dát doarjagat eai leat mielde tabealla supmiin, muhto leat departemeanttaid čilgejumiin.

Sámediggi

Sámediggi galgá bušeahttaevttohusa mielde hálldašit sullii 642 milj. ruvnnu jagi 2024. Dás lea sullii 50 milj. ruvnnu (8,4 proseantta) lasáhus jagi 2023 ektui.

Sámedikki vuosttaš olles doaibmajahki lei 1990, ja dalle lei Sámedikki bušeahtta 31,7 milj. ruvnnu stuoru. Sámedikki bušeahtta lea bures ovdánan máŋga jagi. Ovdáneapmi lea eiseválddiid ulbmiliid mielde das, ahte Sámedikkis galgá leat eanet dadjamuš ja váldi dakkár áššiin mat leat erenoamáš dehálaččat sámi álbmogii.

Visogovlaš logahallan juolludemiin Sámediggái

	(1000 ruvnnuid mielde)		
	Rehketdoallu 2022	Saldere- juvvon bušeahtta 2023	Evttohus 2024
Giella- ja guovlodepartemeanta	560 644	592 114	641 721
Submi	560 644	592 114	641 721

Rádđehus ja Sámediggi ásahedje jagi 2019 ođđa bušeahttaortnega mas jahkásaš juolludeamit Sámediggái álgojurdaga vuodul čohkkejuvvojit ovttá postii stáhtabušeahhtas, geahča čilgejumi kapihttala 560 poastta 50 vuolde, (ovddeš) Giella- ja ođasmahttindepartemeantta Prop. 1 S (2018-2019). Ortnet addá Sámediggái stuorát doaibmanvejolašvuoda ieš vuoruhit ekonomalaš váikkuhangaskaomiid iešguđetlágan doaibmajuid hárrái.

Kapihttala 560 poasta 50 lea oktasaš bušeahttapoasta mii ruhtada daid suorgeviidodagaid maid fágadepartemeanttain lea ovddasvástádus fuolahit. Ođđa bušeahttaortnega láiddanjuolggadusat, maid Giella- ja ođasmahttindepartemeanta lea ráhkadan, galget daid vejolaš hástalusaid hálldašettiin leat veahkkin maid okta čohkkejuvvon poasta sáhtta dagahit departemeanttaid gaskasaš ovddasvástádusjuogadeapmái. Ortnega dehálaš eaktu lea ahte juohke departemeanttas ain lea ovddasvástádus sámi áššiin iežas suorggis.

Sámediggi juogada ruđaid mat leat juolluduvvon jagi maŋimus dievasčoahkkimisttis dainna várašemiin ahte Stuoradiggi dohkkeha bušeahttamearrádusa. Sámediggi juogada juolludemiid iežas vuoruhemiid mielde, muhto Stuorradikki bušeahttamearrádusa mielde. Sámedikki ekonomiihálldašemi rámmaid mearrida Giella- ja guovlodepartemeanta njuolggadusčoahkis mii lea Sámedikki ekonomiihálldašemi várás, geahča sámelága § 2-1, goalmát ladđasa. Njuolggadusčoahkis lea departemeanta mearridan ahte Sámediggái ge gustojit stáhta ekonomiijanjuolggadusat ja mearrádusat stáhta ekonomiijastivrema birra.

Sámediggái lea biddjojuvvon hálldašanovddasvástádus máŋgga hálldahuslaš áššis, nugo ovdamearkka dihtii sámediggeválggain, ekonomalaš doarjagiid juohkimis, skuvlla oahppoplánaid osiid mearrideamis, sámi kulturmuittuid hálldašeamis kulturmuittolága ja dasa gullevaš lánkaásahusaid mielde, ja vel ovddasteddjiid nammadeamis sierranas almmolaš orgánaide. Sámedikkis lea dasto vel váldi ja dadjamuš go dat oassálastá ja das leat ovddasteaddjit ollu lánveggot, stivrrain ja ráđiin.

Eanet dieđuid Sámedikki doaimma birra gávnnat dás: www.samediggi.no.

Giella- ja guovlodepartemeanta (GGD)

(1000 ruvnuid mielde)

Kap.	Poasta	Namahus	Rehket-	Saldere-	Evtto-
			doallu	juvvon	
			2022	2023	2024
525	01	Stáhtahálldašeaddjit, Doaibmagolut	28 526	27 919	28 965 ¹
560	50	Sámi ulbmilat, Sámi giella, kultuvra ja servodateallin	560 644	592 114	641 721
560	51	Sámi ulbmilat, Divvun	7 780	8 003	12 919
560	55	Sámi ulbmilat, Sámi allaskuvla	5 616	5 777	8 150
563	01	Riikkaidgaskasaš boazodoalloguovddáš, Doaibmagolut	6 555	6 276	6 613
563	21	Riikkaidgaskasaš boazodoalloguovddáš, Erenoamáš doaibmagolut, <i>sirdin vejolaš</i>	6 023	3 009	3 141 ²
2445	30	Statsbygg, Vistiid prošekteren, <i>sirdin vejolaš</i>	0		10 000
2445	31	Statsbygg, Dábálaš huksenprošeavttaid álggaheapmi, <i>sirdin vejolaš</i>	115 634		
2445	33	Statsbygg, Dábálaš huksenprošeavttaid joatkin, <i>sirdin vejolaš</i>	5 823	213 000	85 000
Submi			736 601	856 098	796 509

¹ Juolludus ruhtada davimus stáhtahálldašeddjiid doaibmamušaid regionála boazodoalloeiseváldin.

² Rehketdoallohoku sisttisoallá prošeavttaid main lea olggobealde ruhtadeapmi Riikkaidgaskasaš boazodoalloguovddáza namas.

Lassin juolluduvvojit ruđat sámi ulbmiliidda čuovvovaš bušeahhtakapihttaliin ja poasttain:

Kap.	Poasta	Namahus
500	50	Giella- ja guovlodepartemeanta, Dutkanprográmmat
553	63	Rádjaregionála Interreg-prográmmat

Kap. 525 Stáhtahálldašeaddjit, poasta 01 Doaibmagolut

Boazodoallu gullá stáhtahálldašeddjiid dábálaš doaibmarámmii. Danne lea juolludus meroštus das man ollu ollislaš juolludusas davimus stáhtahálldašeddjiide galgá gokčat sin doaibmamušaid boazodoalloeiseváldin.

Kap. 560 Sámi ulbmilat, poasta 50 Sámi giella, kultuvra ja servodateallin

Poasttas lea váldujuolludus Sámediggái.

Juolludusrievdamat:

- Juolludus evttohuvo lasihuvvot 3,6 miljon ruvnnuin Sámedikki giellabargui diedáhusa Meld. St. 13 (2022–2023) *Sámi giella, kultuvra ja servodateallin – Gelbbolašvuohta ja rekrutteren mánáidgárddis, vuodđooahpahas ja alit oahpus, čuovvuleami oktavuodas.*
- Prošeakta hukset oktasaš vistti Guovdageidnui galgá leat válmmas sisafárremii jagi 2024 mielde. Ođđavisti huksejuvo stáhta viessoláigoortnega oassin, ja dasa gullet ođđa lanjat Beaivváš Sámi Našunálateáhterii ja Sámi joatkkaskuvlii ja boazodoalloskuvlii. Evttohuvo lasihit juolludusa 8,3 miljon ruvnnuin Beaivváža jagi 2024 viessoláiggu máksimii.

Oktiibuot evttohuvo juolludit 641,7 milj. ruvnu jagi 2024. Sámediggi hálldaša olles juolludusa.

Kap. 560 Sámi ulbmilat, poasta 51 Divvun

Divvun, sierra ovtadat Norgga árktalaš universitehtas, ovddida ja jođiha teknologalaš giellareaidduid sámegeielaid várás. Ođđaáigásaš giellateknologiija geavaheapmi lea eaktun dasa ahte sámegeielat sáhttet seailut geavahangiellan otnáš servodagas.

Juolludusrievdamat:

- Divvuma bálvalusaid lassánan geavaheami geažil, ja eanet teknihkalaš bajásdoallama geažil, lea dárbu nannet ovtadaga doaimma. Dárbu lea maid nannet Divvuma

ovddidandoaimma vai Divvun ain sáhtta ovddidit ođđa giellareaidduid ja viidáseappot ovddidit dálá giellareaidduid. Evttohuvvo lasihit juolludusa 4,4 milj. ruvnnuin.

Oktiibuot evttohuvvo juolludit 12,9 milj. ruvnnu jahkái 2024 Divvumii.

Kap. 560 Sámi ulbmilat, poasta 55 Sámi allaskuvla

Sámi allaskuvla čadaha muhtun bargamušaid Gielda- ja guovlodepartemeantta gohččuma mielde.

Juolludus galgá geavahuvvot Sámi statistihka fágalaš guorahallanjoavkku ja Sámi ofelašortnega jodiheapmái.

Juolludusrievdamat:

- Lassánan skuvlagalledemiid jearaheami geažil evttohuvvo lasihit juolludeami 2 milj. ruvnnuin, vai ortnega sáhtta viiddidit guvttiin ofelaččain.

Oktiibuot evttohuvvo juolludit 8,2 milj. ruvnnu jagi 2024 Sámi allaskuvlii.

Kap. 563 Riikkaidgaskasaš boazodoalloguovddáš, poasta 01 Doaibmagolut ja poasta 21 Erenoamáš doaibmagolut, *sirdin vejolaš*

Riikkaidgaskasaš boazodoalloguovddáš Guovdageainnus lea fágalaččat iešmearrideaddji ásahus mii mearrida iežas ulbmiliid ja bohtosiid gáibádusaid daid rájáiid siskkobealde maid Gielda- ja guovlodepartemeanta mearrida. Bargu galgá leat sin várás guđet leat ealáhusdoaibmit, almmolaš eiseválddit, dutkanbirrasat ja eará fágabirrasat, ja dasto vel lassin riikkaidgaskasaš organisašuvnnat ja ovttasbargoorgánat. Stivra lea guovddáža bajimus orgána.

Oktiibuot evttohuvvo juolludit 9,8 milj. ruvnnu Riikkaidgaskasaš boazodoalloguovddáži jagi 2024.

Kap. 2445 Statsbygg, poasta 30 Visttiid prošekteren, *sirdin vejolaš*

Evttohuvvo juolludit 10 milj. ruvnnu RiddoDouttarMuseat nammasaš sámi museii. Geahča maiddá máinnašumi Kultur- ja dáseárvodepartemeantta vuolde.

Kap. 2445 Statsbygg, poasta 31 Dábálaš huksenproseassaid álgaheapmi, *sirdin vejolaš*

Dán poasttas ii evttohuvvo juolludus sámi ulbmiliidda jagi 2024.

Kap. 2445 Statsbygg, poasta 33 Dábálaš huksenproseassaid joatkin, *sirdin vejolaš*

Evttohuvvo juolludit 85 milj. ruvnnu Sámi joatkkaskuvlla ja boazodoalloskuvlla ja Beaivváš Sámi Našunálateáhtera oktasaš ođđavistái Guovdageainnus. Prošeakta vurdojuvvo leat válmmas jagi 2024. Ruđat vejolaš reklamašuvdnii várrejuvvojit jagi 2025 várás.

Kap. 500 Gielda- ja guovlodepartemeanta, poasta 50 Dutkanprográmmat

Juolludus galgá ovddidit dutkama mas lea alla dássi ja mii lea goskevaš politihkkaovddideapmái, hálddahussii ja eará doaimmaheddjiide servodagas. Ulbmilin lea háhkat eanet dieđuid kulturdovdahemiid, sámi identitehta ja servodathuksema, bajásšaddama ja oahpahusa, gielaid, dálkkádaga ja birrasa, eallindiliid ja álbmotovdáneami birra. Juolludus lea 3,5 milj. ruvnnu jagi 2024.

Kap. 553 Regionála- ja guovloovddideapmi, poasta 63 Interreg, Arktis 2030 ja Norgga Barentsčállingoddi

Postii gullet doarjja Norgga oassálastimii rádjaregionála Interreg-prográmmii, doarjja Arktis 2030 nammasaš doarjjaortnegii, doarjja Norgga Barentsčállingoddái ja Regionalt nordområdeforum nammasaš čállingoddái Čáhcesullos. Doarjja rádjaraštideaddji ja riikkaidgaskasaš Interreg-prográmmii gullá postii 76 (máinnašupmi vuolábealde).

Rádjaraštideaddji Interreg-prográmma

Ulbmiljoavkun leat báikkálaš, regionála ja nationála eiseválddit, báikkálaš servodagaid ja álgoálbmogiid doaimmaheaddjit, priváhta ealáhuseallin, dutkan- ja ovddidandoaimmaheaddjit ja eaktodáhtolaš organisašuvnnat. Ortnet galgá earret eará váikkuhit regionála ovddideapmái rádjaraštideaddji ovttasbarggu, fihtoleappo, ruonábu, eanet oktiičadnojuvvon ja eanet sosiála Eurohpá bokte, ja dakkár Eurohpá bokte mii lea ássiid lagabus. Dasa lassin lea sierra mihttun nannet rádjaraštideaddji ovttasbarggu kapasitehta. Bargu galgá lágídit oassálastiide reaidduid, gelbbolašvuoda, vásáhusaid ja ekonomalaš váikkuhangaskaomiid ovddidanprošeavttaide ja earret eará doarjut EU ruoná ángiruššama ja guoddevašvuodamihtuid.

Vuoruheamit 2024

Oassálastin Interreg-prográmmaide galgá váikkuhit ulbmiljuksamii Norgga regionála- ja guovlopolitihkas, ja davviguovlopolitihkas. Jagi 2021 álggii odđa Interreg-áigodat mii bistá jagi 2027 lohppii. Norga oassálastá prográmmaide Øresund-Kattegat-Skagerrak, Ruotta-Norga ja Interreg Aurora (poasta 63), ja vel prográmmaide Nordlig Periferi og Arktis, Nordsjøen, Østersjøen, Interreg Europe, URBACT, ESPON ja Interact (poasta 76). Rádjagielddat leat dávjá guovlogielddat. Riikarájaid rastásaš ovttasbargu galgá addit doaimmaheddjiide eanet kapasitehta ja gelbbolašvuoda regionála ja guovlopolitihkalaš hástalusaid čoavdimii. Prográmmat galget čuovvut fylkkagielddaid vuoruhemiid. Geahčaluvvo movttiidahttit ulbmiljoavkkuid (doaimmaheddjiid) oassálastit rádjaraštideaddji ovddidanprošeavttaide ortnega ulbmiliid siskkabealde. Prográmmat galget earret eará nannet ovttasbarggu oktasaš hástalusaiguin ja loktet luohttámuša rájaid rastá manjá koronaepidemijja.

Interreg Aurora (12,4 milj. ruvnnu)

Ángiruššan biddjui dutkamii ja innovašuvdnii, fidnohukseami, dálkkádahkii ja birrasii, kultuvrii ja bargomárkanii. Prográmmii gullet Nordlándá, Romsa ja Finnmárku, regiovnnat Davvi-Suomas ja Davvi-Ruotas. Prográmmas lea oasseprográmma, Sápmi, mii gokčá olles sámi guovllu Innlandet rájes Romssa ja Finnmárkku rádjai, ja vel buot sámi guovlluid Ruotas ja Suomas.

Norgga Barentsčállingoddi

Gielda- ja guovlodepartemeanta váldá badjelasas ovddasvástádusa Norgga Barentsčállingottis Olgoriikadepartemeanttas odđajagimánu 1. b. 2024. Barentsčállingoddi lea eahpegávppálaš fitnodat man Nordlándda fylkkagielda ja Romssa ja Finnmárkku fylkagielda eaiggáduššet, ja Gielda- ja guovlodepartemeanta fas váldoášsis ruhtada čállingotti ja prošeaktaruđaid.

Ortnega ulbmil

Doarjja galgá váldoášsis mannat riikkaidgaskasaš ovttasbargui gaskal Davvi-Norgga ja Suoma ja Ruota davviregiovnnaid doaimmaheddjiid, ja álgoálbmotovttasbargui. Áigumuššan lea váikkuhit servodatovddideapmái Davvi-Norggas. Barentsčállingoddi galgá ovddidit ja

ruhtadit ovttasbargoprošeavtta. Ovttasbargu galgá vuosttažettiin leat čadnojuvvon Barentsregiovdnii, oktan sámi guovlluiguin. Barentsčállingoddi galgá leat resursa- ja gealboguovddáš rádjasttiedejji ovttasbargui ja davviguovloovttasbargui. Čállingoddi galgá háhkat ja oktiiordnet máhtu regiovnna doaimmaheddjiin, ja láchit dilálašvuoda prošeavttaid čađahepmái riikkarájáid rastá. Barentsčállingoddi galgá veahkehit eaiggádiid sin servodatovddideaddjirollas, dakko bokte ahte ovdánahttit, ovddidit ja nannet ovttasbarggu doaimmaheddjiiguin vuosttažettiin Suoma ja Ruota regiovnain. Vejolaš lea doarjut álbmogis-álbmogii-prošeavtta Ruošša siviilaservodaga sorjjasmeahtun doaimmaheddjiiguin jus dakkár ovttasbargu dáhpáhuvvá.

Poasta 76 Davviriikkalaš ja eurohpálaš ovttasbargu (oanehis oasáš)

Interreg Nordlig Periferi og Arktis dahká álgoálbmotovttasbarggu vejolažžan. Dán poastta Interreg-programmat leat bargan fáttáiguin ekonomalaš ahtanuššan, guoddevaš báikkálaš servodagat, dutkan, innovašuvdna ja fidnohuksen, ja gilvalannákca, dálkkádat, energiija ja biras, guoddevaš resursahálldašeapmi ja ruoná/fihtolaš fievrrideapmi ja mobilitehta.

Olgoriikadepartemeanta (OD)

Ruđat juolluduvvojit sámi ulbmiliidda čuovvovaš bušehttakapihttaliin ja poasttain:

Kap.	Poasta	Namahus
115	21/70	Erenoamáš doaibmagolut ja Kultur- ja diehtujuohkinulbmilat
116	70	Geatnegas máksámušat
118	70	Davviguovllut, ovttasbargu Ruoššain ja atomasihkkarvuohta

Kap. 115 Ealáhusovddideapmi, kultuvra ja diehtujuohkin, poasta 21 Erenoamáš doaibmagolut ja poasta 70 Kultur- ja diehtujuohkinulbmilat

Doarjagat mat addojuvvojit dán poasttain, galget leat mielde ollašuttimin čuovvovaš ulbmiliid:

- Norgga kultureallin lea ožžon eanet riikkaidgaskasaš vejolašvuođaid ja govddit riikkaidgaskasaš oktavuodaid.
- Norgga kultureksporta lea lassánan.
- Guoskevaš ulbmiljoavkkut leat ožžon eanet máhtu Norgga, Norgga oainnuid ja diliid birra.

Dán poasttain juolluduvvojit ruđat sámi kulturulbmiliidda sihke guoskevaš olgoriikastašuvnnaid bokte ja doarjjaruđat maid Norwegian Arts Abroad (NAA) dáiddafágalaš organisašuvnnaid hálddašit. Dasa gullet preassa ja áššedovdiid mátkedoarjagat festiválaide ja eará kulturlágidemiide mat leat mielde huksemin fierpmádagaid ja čadaheamen riikkaidgaskasaš bargamušaid sámi artisttaid ja dáiddáriid ovddas.

Rádjaraštideaddji kultur- ja álbmogis álbmogii-ovttasbargu davvin, dás maiddái Barentsregionnas, gullá ráđđehusa davveguovloáŋgiruššamii. Dán áŋgiruššama guovddáš áššin leat álgoálbmotprošeavttat. Olgoriikadepartemeantta (OD) guovddáš ovttasbargoguoimmit, go lea sáhka sámi birrasiid riikkaidgaskasaš kulturovttasbarggus, leat earret eará Riddu Riđđu-festivála, Tromsø Internasjonale Filmfestival (TIFF), Pikene på Broen, Lofoten Internasjonale Art Festival (LIAF), sámi museat ja kulturdoaimmaheaddit, ja vel Norwegian Arts Abroad-fierpmádaga organisašuvnnaid.

Jagi 2022 Venezia dáiddabiennála sámi-davviriikkalaš čájáhusa čuovvuleapmin leat mánnga Gaska-Amerihká olgoriikastašuvnna láchčimin dilálašvuođaid ovttasbargui gaskal báikkálaš ja sámi dáiddáriid ja kuráhtoriid čalmmustahttimiin álgoálbmogiid estehtalaš geavadiid.

Olgoriikadepartemeanta áigu ain addit doarjagiid sámi birrasiid riikkaidgaskasaš kulturovttasbarguide. Dasa lassin sáhtta oheat ruđaid sámi kulturulbmiliidda daid olgoriikastašuvnnaid ja organisašuvnnaid bokte mat čatnasit Norwegian Arts Abroad (NAA) nammasaš fierpmádahkii.

Kap. 116 Riikkaidgaskasaš organisašuvnnaid, poasta 70 Geatnegas máksámušat

Norgga geatnegas doarjja Davviriikkaid ministtarráđđái juolluduvvo kap. 116 Riikkaidgaskasaš organisašuvnnaid, poasttas 70 Geatnegas máksámušat. Davviriikkaid ministtarráđđái juolludii 3,635 milj. dánkka ruvnnu doarjjan sámi ovttasbargui kultursuorggis jagi 2023. Ruđat manne Sámiráđđái ja Sámi dáiddárráđđái, ja geavahuvvojit riikkaidraštideaddji sámi kulturovttasbarggu nannemii Davviriikkain, ja dasto vel doarjjan sámi kulturárbbi ja sámegielaide gáhttemii. Áŋgiruššama dehálaš ulbmiljoavkun leat mánát ja nuorat. Doarjja sámi ovttasbargui kultursuorggis vurdojuvvo jagi 2024 leat sullii 3,563 milj. dánkka ruvnnu.

Oahpahussuorgái (Sámi Instituhtii) juolludii Davviriikkaid ministtarráđđi 1,68 milj. dánskka ruvnu jagi 2023. Ruđat fievrriduvvojit Sámi allaskuvlla stivrii mii hálddaša daid. Doarjja vurdojuvvo leat sullii 1,44 mill. milj. dánskka ruvnu jagi 2024.

Kap. 118 Olgoriikapolitihkalaš áŋgiruššamat, poasta 70 Davviguovllut, Ruošša ja atomasihkkarvuohta

Arktis 2030

Doarjjaortnet Arktis 2030 lea dehálaš váikkuhangaskaoapmi Norgga davveguovlopolitihkas. Ruđat ja ortnega hálddašeapmi leat juogaduvvon gaskal Olgoriikadepartemeantta ja Romssa ja Finnmárkku fylkkagiella. Ortnega Olgoriikadepartemeantta oassi galgá veahkkin fuolahit Norgga beroštumiid Árktisis ja Antárktisis, geavahit dan gelbbolašvuođa mii Norggas lea goappašiid buollaguovlluin, doarjut Norgga suverenitehta ja Norgga beroštusaid, ja váikkuhit ovttasbarggu nannemii árktalaš stáhtaiguin ja doaimmaheddjiiguin main leat beroštumit Árktisis, maddái sámi álgoálbmotdoaimmaheddjiiguin.

Sámeráđđi ja Olgoriikadepartemeanta vuolláičáalle jagi 2017 soahpamuša gokčan dihtii osiid Sámeráđi goluin searvama várás Árktalaš ráđđái. Šiehtadus ođasmahttojuvvui jagi 2021 ja plána lea doarjut Sámeráđi 1,3 milj. ruvnuin jagi 2024. Ruđat adnojuvvojit vuosttažettiin álgoálbmotovddasteddjiid mátkegoluid gokčamii searvama oktavuodas Árktalaš ráđđái ja Barentsráđđái.

Riikkaidgaskasaš boazodoalloguovddáš oáččui 1,39 milj. ruvnu doarjjan jagi 2022 doaimmaide jođiheaddjihárjehallamis, álgoálbmotdiplomatiijas ja guoddevašvuođamihtuin álgoálbmotnuoraid várás. Guovddáš lea ohcan joatkit proševtta seamma dásis jagi 2024 rájes, ja ohcan lea meannudeami vuolde.

Máhttodepartemeanta (MD)

(1000 ruvnuid mielde)

Kap.	Poasta	Namahus	Saldere-		Evttohus 2024
			Rehket- doallu 2022	juvvon bušeahhta 2023	
222	01	Doaibmagolut ¹	130 670	127 597	147 146
222	45	Stuorát rusttetháhkamat ja ortnegisdoallu, <i>sirdin vejolaš</i> ¹	1 462	1 756	1 900
225	63	Doarjja sámi vuoddoohpahussii, <i>sirdin vejolaš</i>	83 703	115 074	125 171
226	21	Kvalitehtaovddeapmi vuoddoohpahusas, Erenoamáš golut, <i>Sirdin vejolaš</i> ²	21 500	16 000	14 000
227	63	Doarjja gielddaide ja fylkkagielddaide ³	29 095	29 095	31 016
260	50	Universitehtat ja allaskuvllat, Stáhtalaš universitehtat ja allaskuvllat ⁴	99 954	100 901	111 720
2410	73	Stáhta loatnakássa oahpu váldima várás, Loatnageahpádusat, <i>meroštallanjuolludus</i> ⁵	450	800	600
Submi			366 834	391 223	431 553

¹ Submi gullá poastta juolludusa oassái mii manná sámi joatkkaskuvllaide Guovdageainnus ja Kárášjogas ja Áarjelsaemien vierhtiesáafoeii.

² Submi gullá fievrredemiide Sámediggái sámi oahpponeavvuid várás. Dasa lassin leat ruđat maid Oahpahusdirektoráhta hálldaša earret eará sámi gáiddusoahpahussii.

³ Submi gullá poastta juolludusa oassái mii juolluduvvo Snáase ja Mátalvuomi sámeskuvllaide, ja skuvlasáhtšaepmái.

⁴ Guoská Sámi allaskuvlla rámmajuolludussii.

⁵ Submi gullá poastta juolludusa oassái mii lea evttohuvvon juolluduvvot loatnageahpádussii sidjiide geat leat váldán oahppočuoggáid sámegeielas dahje oassin oahpaheaddjioahpus dahje dasa lassi.

Lassin juolluduvvojit ruđat sámi ulbmiliidda čuovvovaš kapihttaliin ja poasttain:

Kap.	Poasta	Namahus
254	70	Doarjja rávesolbmuid oahpahussii, Doarjja oahppolihtuide
260	50	Universitehtat ja allaskuvllat ¹
285	52	Norgga dutkanráđdi, Guhkesáigásaš vuodđodutkan

¹ Kap. 260, poasta 50 gullá juolludusaide eará universitehtaide ja allaskuvllaide go Sámi allaskuvllii, mii oažžu ruđaid sámi doaibmabajiide iežas jahkásaš rámmas.

Kap. 222 Stáhtalaš skuvllat ja gáiddusoahpahusbálvalusat, poasta 01 Doaibmagolut ja poasta 45 Stuorát rusttetháhkamat ja ortnegisdoallu, *sirdin vejolaš*

Kap. 222 juolludeamit geavahuvvojit jođihit Sámi joatkkaskuvlla Kárášjogas, Sámi joatkkaskuvlla ja boazodoalloskuvlla Guovdageainnus ja Áarjelsaemien vierhtiesáafoe Aarbortes. Oahpahus Áarjelsaemien vierhtiesáafoes ja joatkkaskuvllain čuovvu Máhttoloktema – Sámi.

Jagi 2022 stáhtabušeahhtas addui álginjuolludus huksegoahtit oktasaš vistti Beaivváš Sámi Našunálateáhterii ja Sámi joatkkaskuvllii ja boazodoalloskuvllii Guovdageidnui. Prošeakta galgá čađahuvvot dievas ekonomalaš rámmaid siskkabealde (design-to-cost prinsihppa) ja galgá leat válmmas jagi 2024 skuvlaálgimii. Huksenprošeaktaruđat juolluduvvojit Gielda- ja guovlodepartemeantta bušeahhtas, kap. 2445 poasttas 33. Sámi joatkkaskuvlla ja boazodoalloskuvlla Guovdageainnus váldá badjelasas ođđa vistti miessemánus jagi 2024 ja galgá danne máksit viessoláiggu jagi 2024 osiid ovddas. Viessoláigogolut lassánit 11 milj. ruvnnuin jagi 2024. Departemeanta buhtte skuvllii olles dán lassáneami ja evttoha danne lasihit juolludeami poasttas 01 seamma ollu. Departemeanta evttoha lasihit juolludusa poasttas vel 1 milj. ruvnnuin jagi 2024 liigegoluid geažil fárrema oktavuodas. Skuvla ferte earret eará máksit lossa mašiinnaid fárreheami mat geavahuvvojit fidnofágain.

Departemeanta evttoha lasihit juolludusa poasttas 01 0,5 milj. ruvnnuin nuvtá skuvlabibmui dan guovtti stáhtalaš sámi joatkkaskuvllain.

Máhttodepartemeanta evttoha 142,6 milj. ruvdnosaš juolludeami jagi 2024 poasttas 01 ja 1,9 milj. ruvdnosaš juolludeami poasttas 45.

Kap. 225 Doaibmabijut vuodđooahpahas, poasta 63 Doarjja sámegillii vuodđooahpahas, *sirdin vejolaš*

Doarjja galgá doarjut ruđalaččat gielddaid, fylkkagielddaid ja priváhta skuvllaid mat fáallet sámegieloahpahas oahpahuslága § 6-2 ja § 6-3 vuodul. Doarjja galgá maid geavahuvvot veahkkin dasa ahte oahpaheaddjit ožžot joatkkaoahpu sámegielas, ja ahte oahpaheaddjistudeanttat váldet oahpu sámegielain.

Poasttas leat golbma doarjjaortnega:

- Ortnet vuodđoskuvlla sámegieloahpaheapmái.
- Ortnet sámegieloahpaheapmái joatkkaoahpahas.
- Ortnet masa gullet sámi lohkanlobit olles vuodđooahpahas oahpaheddiid joatkkaohppui ja rekrutterenstipeanddat oahpaheaddjistudeanttaide.

Jagi 2023 stáhtabušeahas lasihuvvui doarjja sámegillii vuodđooahpahas 17,5 milj. ruvnnuin. Dat lei ávkkuehaddji ángiruššan sámegieloahpahasain. Sámegiela doarjjaortnegiid meroštallannjuolggadusat leat leamaš mohkkái ja dagahan stuorra juolluduserohusaid ohppiide gielddain mat leat sikkabealde ja olggobealde sámegiela hálddašanguovllu. Jagi 2023 rájes meroštallo doarjja buot gielddaide ja priváhta skuvllaide seamma eavttuid vuodul. Ođđa meroštallannjuolggadusat mearkkašit vuolggasajit ahte muhtun gielddat ožžot uhcit doarjaga ja earát fas ožžot eanet. Danne lasihuvvui doarjja sámegieloahpahussii amas oktage gielda vuottáhallas rievdadeami geažil. Departemeanta lea konsulteren Sámedikkiin gaskan, ja rievdadeami ektui lea ovttamielalášvuolta.

Máhttodepartemeanta evttoha juolludit 125,2 milj. ruvnnu poasttas jagi 2024.

Kap. 226 Kvalitehtaovddideapmi vuodđooahpahas, poasta 21 Erenoamáš doaibmagolut, *sirdin vejolaš*

Jagi 2022 geavahuvvui 6,5 milj. ruvnnu gáiddusoahpahussii sámegielas:

- 2,1 milj. ruvnnu gáiddusoahpahussii lullisámegielas
- 1,6 milj. ruvnnu gáiddusoahpahussii julevsámegielas
- 1,5 milj. ruvnnu gáiddusoahpahussii davvisámegielas

1,8 milj. ruvnnu geavahuvvui ođasmahttit sisaváldinvuogádaga sámi joatkkaskuvllaide, nu ahte dat lea seammalágan go Romssa ja Finnmárku fylkkagieldda sisaváldin. Oassi ruđain geavahuvvui fylkkagieldda digitála teknologijii ja doarjjadoaimmaide.

Jagi 2022 geavahuvvui 15 milj. ruvnnu ovddidit digitála oahpponeavvuid sámegillii, fágaodasmahttima ja oahppoplánahálddašeami oktavuodas. Jagi 2023 juolluduvvui oktiibuot 5 milj. ruvnnu sámi gáiddusoahpahussii ja 11 milj. ruvnnu sámi oahpponeavvuide mii manai Sámediggái. Máhttodepartemeanta evttoha juolludit oktiibuot 14 milj. ruvnnu jagi 2024 kap. 226 poasttas 21. Juolludeapmái gullá 5 milj. ruvnnu sámi gáiddusoahpahussii, mii galgá juhkkjuvvot Oahpahasdirektoráhtii, ja 6 milj. ruvnnu fas addojuvvot Sámediggái sámi oahpponeavvuide fágaodasmahttimis. Čuovvuleapmin Dieđáhusa St. 13 Sámi giela, kultuvrra ja servodaga birra (2022-2023) evttoha Máhttodepartemeanta ahte 3 milj. ruvnnu galgá mannat nátionála prošehtii sihke dan várás ahte loktet gelbbolašvuoda ja láchit dilálašvuoda buoret teknihkalaš infrastruktuurii vai gáiddusoahpahas kvalitehta loktana.

Kap. 227 Doarjja sierra skuvllaide, poasta 63 Doarjja gielddaide ja fylkkagielddaide

Juolludeapmái gullet doarjagat Snåase ja Mátatvuomi gielddalaš sámeskuvllaide.

Doarjjaortnegiin ulbmil lea váikkuhit sámi identitehta, giela ja kultuvrra bisuheapmái ja ovddideapmái. Doarjja ruhtada gielddalaš sámeskuvllaid jođiheami Snåases, mii addá oahpahusa lullisámegillii, ja Mátatvuomis, mii fállá oahpahusa davvisámegillii. Dáidda skuvllaide sáhttet oahppit miehtá riikka beassat. Dasa lassin gullá poastta juolludusas doarjja veahkehan dihtii ruhtadit Mátatvuomi gielddalaš sámeskuvlla ohppiid skuvlasáhtašangoluid.

Evttohuvvo 31 milj. ruvnnu sturrosaš doarjja poastta juolludusas.

Kap 254 Doarjja rávesolbmuidoahpahussii, poasta 70 Doarjja oahppolihtuide

Máhttodepartemeanta addá doarjaga njealji dohkkehuvvon oahppolihtui vai sis lea vejolašvuohta fállat rávesolbmuide heivehahti ja heivehuvvon oahpahusa. Doarjaga osiid ožžot sámi oahppolihtut. Juolludusa unnit oassi galgá geavahuvvot goluid buhtadeapmái rávesolbmuid vuodđoskuvladási sámegeioahpahusas maid dohkkehuvvon oahppolihtut čađahit. Daid doarjagiid sturrodat meroštallojuvvo ovddit jagi doaimma vuodul.

Kap. 260 Universitehtat ja allaskuvllat, poasta 50 Stáhtalaš universitehtat ja allaskuvllat

Universitehtaide ja allaskuvllaide mat ožžot juolludusa Máhttodepartemeanttas kapihttalas 260, gustojit čuovvovaš ulbmilat:

- alla kvalitehta oahpahusas ja dutkamis
- guoddevaš servodatovddideapmi, čálgu ja innovašuvdna
- buorre olámuddu ohppui, dutkamii ja gelbbolašvuhtii miehtá riikka

Alitoahpu várás leat ruđat sámi ulbmiliidda rámmajuolludusain Sámi allaskuvlii, UiT Norgga árkntalaš universitehtii ja Davvi universitehtii. Sámi allaskuvlla várás lea olles rámmajuolludus sámi ulbmiliidda. UiT ja Davvi universitehta várás leat sámi ulbmilat oassi juolludeamis, muhto goappašat ásahusain lea oahpahus ja duktan mat gullet sámi ulbmiliidda – maiddá dain fágain main ii leat sátni sámi oahpahus namas.

Allaskuvla fállá earret eará dakkár fágaid go journalistihka, oahpaheaddjioahpuid, sámegeiela ja sámi girjjálašvuođa, duoji, boazodoalu ja álgoálbmotoahpu. Buot fágaid vuodus lea sámi kultuvra ja sámi árbediehtu ja árbediehtu. Jagiid 2022 ja 2023 lei rámmajuolludus Sámi allaskuvlii nammalassii 99,4 ja 100,9 milj. ruvnnu. Jagi 2023 reviderejuvvon nátionálabušehta oktavuodas oáččui allaskuvla 2,3 milj. ruvdnosaš lassijuolludusa oahpahusa várás Nuorta-Finnmárkkus sámi álgooahpahusa oahppofálaldahkii ja joatkkaoahppofálaldahkii.

Máhttodepartemeanta evttoha 111,7 milj. ruvdnosaš rámmajuolludusa Sámi allaskuvlii jagi 2024. Rámmajuolludus nannejuvvo 3 milj. ruvnnuin láchin dihtii dilálašvuođaid nátionála, heivehahti giella- ja oahpaheaddjioahpuide davvisámegielas. Viidáseappot evttoha departemeanta juolludit 2,1 milj. ruvnnu Sámi allaskuvlii jagi 2024 joatkin dihtii daid fálaldagaid Nuorta-Finnmárkkus mat álggahuvvojedje jagi 2023 reviderejuvvon nátionálabušehta oktavuodas.

Dasa lassin evttoha ráđđehus nannet juolludusa UiT – Norgga árkntalaš universitehtii 3 milj. ruvnnuin, seamma sturrosaš supmiin sámi leksográfija guovddázii ja dilálašvuođaid láchimii nátionála, heivehahti giella- ja oahpaheaddjioahpuin davvisámegielas. Ráđđehus evttoha

maid lasihit rámmajuolludusa Davvi universitehtii 3 milj. ruvnnuin nannen dihtii universitehta lullisámegiela ja julevsámegiela fágabirrasiid.

Kap. 2410 Stáhta loatnakássa oahpu váldima várás, poasta 50 Várrejupmi oahppostipeanddaide, *meroštallanjuolludus*

Vai oážžu loana ja stipeandda ohppui olgoriikkas, ferte leat ollesáiggeoahppu. Dál lea dušše oasseáiggeoahppu lullisámegielas Norgga ja Ruotas. Ollesáiggeoahpu gáibádusa geažil ii oáččo loana ja stipeandda lullisámegiela lohkamii Ruotas. Seammás lea lullisámegiella dakkár giella maid ráđđehus háliida áimmahuššat, ja váilevaš oahppodoarjja sáhtta hehttet rekrutterema lullisámi giellaohppui. Movttiidahttin dihtii eanebuid lohkat lullisámegiela evttoha ráđđehus ahte dat studeanttat geat háliidit lohkat lullisámegiela oasseáiggis olgoriikkas, galget oážžut loana ja stipeandda. Dat spiehkastat guoská dušše lullisámegiela lohkamii.

Doaibmabidju lokte juolludandárbbu 0,1 milj. ruvnnuin jagi 2024

Kap. 2410 Stáhta loatnakássa oahpu váldima várás, poasta 73 Loatnageahpádusat, *meroštallanjuolludus*

Loatnageahpádusat dán poasttas leat iešguđetlágan loatnageahpádusortnegat Loatnakássas. Daidda studeanttaide geat leat čađahan unnimusat 60 oahppočuoggá ovttá sámegielas oahpaheaddjioahpu oassin dahje lassin, sidjiide geahpeda Loatnakássa loana gitta 50 000 ruvnnu rádjai. Ulbmil lea háhkat eanet oahpaheddjiid geain lea gelbbolašvuohta sámegielas. Jagi 2022 ledje ovccis geat ožžo geahpádussan oktiibuot 0,5 milj. ruvnnu dan vuodul.

Movttiidahttin dihtii eanebuid váldit oahppočuoggáid sámegielas evttoha ráđđehus viiddidit loatnageahpedanortnega. Viiddideapmi galgá addit sidjiide geat váldet lektoroahpu, vuodđoskuvlaoahpaheaddjeoahpu ja oahpaheaddjioahpu geavatlaš ja estetihkalaš fágain, seamma vuoigatvuoda oážžut sihkkojuvvo vealggi maiddái dalle go oahppočuoggát sámegielas leat váldojuvvon olggobealde dahje lassin fidnooahpahussii. Doaibmabidju lokte juolludusdárbbu 0,3 milj. ruvnnuin jagi 2024.

Evttohuvvo juolludit 0,6 milj. ruvnnu ulbmilii jagi 2024.

Kultur- ja dásseárvodepartemeanta (KD)

			(1000 ruvnnuid mielde)		
Kap.	Poasta	Namahus	Rehketdoallu	Salderejuvvon bušeahhta	Evttohus
			2022	2023	2024 ¹
325	72	Kulturovttasbargu davviguovlluin (Dáiddadállu ja Riddu Riđđu)			3 100 ²
328	70	Nationála museafierpmádat (Ovttasbargoprošeakta gaskal Nordlandsmuseet ja Árran sámi musea)			1 000
328	78	Eará musea- ja kultursuodjalusdoaimbajut (Sámediggi – Prošeakta Dávvirat Duiskkas)	2 040	2 100	2 220
322	01	Doaimmagolut (RiddoDuottarMuseat)			2 000
334	78	Filbma- ja dihtorspeallodoaimbajut (Internasionála Sámi filbmáinstituhtta (ISFI))	16 800	16 800	18 670 ²
335	71	Mediadoarjja (Doarjja sámi aviissaide)	39 155	40 310	42 760
337	71	Buhtadasortnegat (Čájáhusbuhtadas sámi foanddaide)	909		3
337	71	Buhtadasortnegat (Girjerádjebuhtadas sámi foanddaide)	1 354	1 453	4
Submi			60 258	60 663	69 750

¹ Supmit tabeallas čájehit poasttain dušše juolludusaid sámi ulbmiliidda, eai ge poasttaid olles supmiid.

² Submái gullet dušše doarjagat Dáiddadállu nammasaš sámi dáiddárkollektiivii ja Riddu Riđđu riikkaidgaskasaš álgoálbmotfestiválie, vaikke vel eará ge kulturoaimbajut, mat gusket sámi doaimmaheddjiide ja prošeavttaide, ožžot ruđaid poasttas.

³ Jagi 2023 ja jagi 2024 čájáhusbuhtadus mearriduvvo maŋŋágo dáid jagiid bálkásiehtadallamiid rámma stáhtas lea dihtosis.

⁴ Jagi 2024 girjerádjebuhtadus mearriduvvo dainna lágiin ahte jagi 2023 ovtadathatti indeaksa muddejuvvo ja geardduhuvvo dainna luoikkahanhivodagain mii lea juovlamánu 31. b. 2023 muttus.

Sámi kulturvisttit:

Kultur- ja dásseárvodepartemeanta lea kultursuorggi stáhtalaš huksenprošeavttaid bargamušaddi. Dálá bargovuohki lea ahte visttiid hukse dábálaččat Statsbygg departemeantta namas ja dan gohččuma vuodul. Dat guoská maiddái sámi kulturvisttiide. Guoskevaš prošeavttat leat:

RiddoDuottarMuseat (RDM) Kárášjogas – ođđa musealatnjaprošeavtta viidásat plánen
Sámi musea RiddoDuottarMuseat (RDM) Kárášjogas dárbaša ođđa lanjaid, earret eará vai sáhtta čájehit olbmuide dan mearkašahhti stuorra dáiddačoakkáldaga maid musea hálddaša, ja vai sáhtta váldit vuostá daid dávviid mat galget máhcahuvvot Bååstede-siehtadusa bokte. Kultur- ja dásseárvodepartemeanta attii jagi 2023 Statsbyggii bargamuššan álggahit musea ođđavistti viidásat plánema. Ráđdehus lea evttohan joatkit ruđaid ovdaprošeaktii jagi 2024 Gielda- ja guovlodepartemeantta kap. 2445 Statsbygg, poasttas 30 Visteprošekteren.

Ođđavisti Sámi joatkkaskuvlii ja boazodoalloskuvlii ja Beaivváš Sámi Našunálateáhterii Guovdageainnus

Statsbygg lea huksegohtán oktasaš vistti Beaivvášii ja Sámi joatkkaskuvlii ja boazodoalloskuvlii Guovdageidnui Máhtodepartemeantta ja Kultur- ja dásseárvodepartemeantta gohččuma vuodul. Prošeakta ruhtaduvvo Gielda- ja guovlodepartemeantta bušehttakapihtalis 2445 Statsbygg.

Ođđavisti galgá plána mielde leat válmmas jagi 2024. Danne evttoha ráđdehus lasihit juolludeami Sámediggái oktiibuot 8,3 milj. ruvnnuin jagi 2024 viessoláiggu máksimii, gč. Gielda- ja guovlodepartemeantta kap. 560 Sámi ulbmilat, poastta 50 Sámi giella, kultuvra ja servodateallin.

Kap. 328 Museat jna., poasta 70 Nationála museafierpmádat

Evttohuuvvo 1 milj. ruvnnu ovttagearddedoarjjan Nordlandsmuseetii, Nordlandsmuset ja Árran julevsámi guovddáža gaskasaš ovttasbargoprošeaktii sámi čájáhusain Bådádjo Bymuseet birra.

Áigumuš lea rahpat čájáhusa jagi 2024, nappo seamma jagi go Bådåddjo šaddá eurohpálaš kulturoaivegávpojin. Ovttasbargu galgá leat mielde loktemin gávpotmusea gelbbolašvuoda sámi dáidda- ja kulturhistorjjás, ja nannemin Árrana čohkkenhálldašeami, gaskkusteami ja dutkama.

Kap. 328 Museat jna., poasta 78 Eará musea- ja kultursuodjalandoaimmabijut

Evttohuvvo 2,2 milj. ruvdnosaš juolludus Sámediggái jagi 2024, joatkit proševtta Dávvirat Duiskkas. Proševtta bokte ovttasbarget duiskka ja sámi museat dávvirkártemiin ja máhttolonohallamiin daid sámi dávviriid oktavuodas mat leat duiskka vuorkkáin. Sámediggi lea proševttaeaggát, ja Sámi museasearvvis fas lea ovddasvástádus proševttas. Ovttasbargu álggahuvvui jagi 2021 ja galgá bistit vihtta jagi.

Kap. 329 Arkiivaulbmilat, poasta 01 Doaimmagolut

Poasta evttohuvvo lasihuvvot 2 milj. ruvnnuin ovttagearddedoarjjan ovdaprošektii sámegeiela heiveheapmi sámi jietnaarkiivva geavaheami várás. Dat lea Sámi arkiiva ja Divvun – sámi giellateknologiija gaskasaš ovttasbargoprošekta.

Kap. 334 Filbma- ja dihtorspealloulbmilat, poasta 78 Filbmadoaimmabijut

Evttohuvvo 18,7 milj. ruvdnosaš doarjja Internašunála Sámi Filbmainstituhtii jagi 2024.

Kap. 335 Mediadoarjja, poasta 71 Mediadoarjja

Evttohuvvo 42,8 milj. ruvdnosaš doarjja sámi aviissaide. Doarjjaortnega áсахallá láhkaásahus, ja ortnega hálldaša Mediabearráigeahčču.

Kap. 337 Buhtadusortnegat, poasta 71 Buhtadusortnegat

Čájáhusbuhtadus lea kollektiiva buhtadus daid dáidagiid čájeheami ovddas maid almmolaš dahje almmolaččat dorjojuvvon áсахusat eaiggáduššet, ja dan hálldašit njeallje buhtadusfoandda. Ortnege mudde miessemánu 28. beaivvi 1993 mannosáš láhka nr. 52 buhtadusa birra govvaáidaga ja dáiddaduoji jna. čájeheami ovddas. Dat oassi buhtadusas mii gullá sámi visuála dáidaga čájeheapmái, juhkkjuvvo Sámi dáiddáriid ja girječálliid buhtadusfondii.

Girjerádjebuhtadus lea kollektiiva buhtadus maid mudde miessemánu 29. beaivvi 1987 mannosáš láhka nr. 23 girjerádjebuhtadusa birra. Daid dahkosiid dahkkit maid almmolaš girjerájut luoikkahit olbmuide, galget oazžut buhtadusa. Buhtadusa sturrodad meroštallojuvvo juohke luoikanovttadaga šiehtaduvvon mávssu vuodul ja juhkkjuvvo guovdilis buhtadusfoanddaide, earret eará Sámi fágagirjjálaš čálliid- ja jorgaleddjiidsearvái ja Sámi dáiddáriid ja girječálliid buhtadusfondii.

Eará ruhtajuolludusat sámi kulturulbmiliidda:

Mánnggas dain vuostáiváldiin geat ožžot doarjaga/juolludusa Kultur- ja dáseárvodepartemeantta bušehtas, hálldašit bargamušaid ja doaimmaid mat čatnasit sámi gillii ja kultuvrii, earret eará Arkiivadoaimmahakkii (Sámi arkiivii), Nasionálabibliotekii, Mediabearráigeahčču, Norgga kulturráđđái, Norgga filbmainstituhtii, Kulturtankenii ja NRK:i (NRK Sápmai). Seammá guoská iešguđet kulturdoaimmaheddjiide mat ožžot ruđaid departemeantta bušehtas, ovdamearkka dihtii Office of Contemporary Art (OCA) ja nationála museafierpmádaga museat.

Kap. 325 Oppalaš kulturulbmilat, poasta 73 Bådåddjo – eurohpálaš kulturoaivegávpot 2024

Jagi 2021 stáhtabušeahta meannudeami oktavuodas mieđihii Sturradiggi dasa ahte Kultur- ja dásseárvodepartemeanta sáhtta šiehtadit ahte stáhta áigodagas 2022-2024 geatnegahtta iežas máksit goalmádasa ollislaš goluin plánet ja čadahit prošeavtta Bådåddjo – eurohpálaš kulturoaivegávpot 2024, mas leat mielde mánja sámi kulturprošeavtta kulturoaivegávpotjagis. Dan vuodul evttohuvvo 32,3 milj. ruvdnosaš doarjja jagi 2024 dan doarjjaoassái maid stáhta galgá addit prošeaktii Bådåddjo – eurohpálaš kulturoaivegávpot 2024.

Spealloruđat sámi valáštallamii

Jagi 2023 várrejuvvui 3 milj. ruvnnu sámi valáštallamii spealloruđaid válđojuogadeami oktavuodas. Dát ruđat bohtet Norsk Tipping AS jagi 2022 badjebáhcagis. Doarjja sirđojuvvui Sámediggái mas lea ovddasvástádus viidáseappot juohkit daid ruđaid doarjaga ulbmila vuodul.

Ulbmil lea bisuhit ja ovddidit viidáseappot sierralágan sámi valáštallandoaimmaid mat leat sámi kultuvrra oassin. Dasto galget ruđat dasa váikkuhit ahte álbmogis lassána valáštallan ja rumašlaš lihkaeapmi, ja doarjja galgá ovddimustá geavahuvvot mánáid (6-12 jagi) ja nuoraid (13-19 jagi) doaimmaide. Spealloruđat valáštallandoaimmaide jagi 2024 juhkkujuvvojit gonagaslaš resolušuvna vuodul giđdat 2024.

Justiisadepartemeanta (JD)

Kap.	Poasta	Namahus	(1000 ruvnnuid mielde)		
			Rehketdoallu 2022	Salderejuvvon bušeahhta 2023	Evttohus 2024
440	01	Politiiija – eanet máhttu sámi giela ja kultuvrra birra, doaibmagolut	400	400	400
440	01	Politiiija – mánáidviesut sámi guovddášguovlluin, doaibmagolut		5 000	5 000
		Politiiija – politiijaoahppu Álttás			7 000
		Submi	400	5 400	12 400

Kap. 440 Politiiija, poasta 01 Doaibmagolut

Kapihtala 440 poasttas 01 leat mánggaid jagiid juolluduvvon ruđat atnimii dain politiijabiirriin main leat sáme giela hálddašanguvlui gulli gielddat. Jagi 2023 lea várrejuvvon 400 000 ruvnnu, ja jurdda lea juolludit seamma supmi jagi 2024.

Ulbmil lea movttiidahttit bargiid háhkat alcceseaset eambo dieđuid sáme giela ja sáme kultuvrra birra dain politiijabiirriin main sápmelaččat orrot. Dat politiijabiirret main leat gielddat guovttegielalaš hálddašemiin, sáhttet oheat ruhtadoarjagiid gokčat goluid mat sis leat leamaš dan geažil. Ortnege hálddašeapmi lea fápmuduvvon Finnmárkku politiijabiirii, mii dalle lea ge ožžon riikkalaš ovddasvástádusa hálddašit ortnege gustojeaddji instruvssa mielde. Sámelága giellanjuolggadusat gustojit Trøndelága, Nordlándda, Romssa ja Finnmárkku politiijabiiriide, main buohkain leat gielddat mat gullet sámelága mearrádusaid gustojeaddji guvlui.

Sámi fierpmádatjoavku lea ásahuvvon ovddasteddjiiguin Kriminalomsorgen region nord nammasaš Rihkusfuolahusas, riidočoavdiráđiid čállingottis ja Duopmostuollohálldahusas. Politiiija lea ovddastuvvon Nordlándda politiijaguovllus ovttain ovddasteddjiin.

Politiiija áššemeannudan- ja arkiivavuogádat lea heivehuvvon nu ahte buot geavaheaddjit sáhttet geavahit reivemálaid sihke davvi- ja lullisámegillii. Vuogádat gokčá doaibmasurggiid jodiheami, stivrema ja doarjjafágaid (ovdamearkka dihtii HR – DBS) hálldahusáššiid lassin. Sámi reivemálaid heiveheapmi lea vuosttamuš lávki dasa ahte politiija ieš sáhtta heivehit eanet áššemeannudanproseassain. Muhtun dokumeanttat mat gusket politiija ránggáštusmeannudeapmái leat jorgaluvvon davvisámegillii.

Veahkaválldi ja illastemiid vuosttaldeapmi sámi servodagain

Mañimus jagiid leat almmustahtán duođalaš veahkaválde- ja illastanáššiid sámi guovlluin. Doaibmaplána veahkaválldi eastadeami ja vuosttaldeami várás lagas gaskavuodain «Veahkaválddehisvuoda čadaheapmi» (2021–2024) sisttisoallá doaibmabijuid mat galget loktet politiija máhtu ja gelbbolašvuoda sámi gielaid ja kultuvrra birra. Ođđa ceahkkálastinplánas mii dál lea hábmejuvomin, lea maid sierra kapihtal veahkaválldi ja illastemiid birra sámi servodagain. Barggu eastadan ja vuosttaldan dihtii veahkaválldi sámi servodagain lea dárbu geahččat dábalaš barggu oktavuodas veahkaválldi ja illastemiid vuostá, muhto maiddái dálá doaibmi álgagiid ektui ovddidan dihtii sámi giela ja kultuvrra ja barggu ektui muđui mii galgá váikkuhit dasa ahte Norgga eiseválddiid ja sámi álbmoga lotnolas luohttamuš nanosmuvvá.

Dásseárvosaš veahkkefálaldaga sihkkarastimii ferte sajáiduhttit sámi giella- ja kulturgelbbolašvuoda buot surggiide ja buot dásiide, dan veahkkefálaldagas mii mis lea jo. Veahkaváldi ja illasteamit lea hástalus maid sámi servodat ja Norgga eiseválddit fertejit ovttas čoavdit

Jagi 2022 stáhtabušeahtas juolluduvvui 5 milj. ruvnnu ásahit sierra mánáidviessofálaldaga mii lea erenoamážit heivehuvvon sámi guovddášguovlluid mánáide. Juolludus lea bistevaš, ja jotkojuvvo maiddá jagi 2024. Politiijadirektoráhta lea addán Finnmárkku politiijabiirii bargamuššan ásahit mánáidviessofálaldaga. Stáhta mánáidviesus Finnmárkkus galget leat mánnga sajádaga, main Kárášjohka lea okta dain. Áigumuš lea rahpat Stáhta mánáidviesu Finnmárkkus ođđajagimánu 2. b. 2024, muhto sajádat Kárášjogas galgá plána vuodul ásahuvvot jagi 2025 mielde. Mánáidviesu rahpan sorjá das galgá go viessu ásahuvvot divoduvvon lanjaide vai ođđa vistái.

Politiijaoahppu Álttás

Mánngaid jagiid lea leamaš váttis háhkat ja bisuhit bargiid Finnmárkku politiijabiirii. Erenoamáš hástaleaddjin lea leamaš rekrutteret studeanttaid sámi álbmogis. Danne ásaha ráđđehus ovddasmannigeahččaleami politiijaoahppui Áltái. Ovddasmannigeahččaleamis galgá leat okta beasuš mas leat 24 studeantta, geat álget ohppui skuvlajagi 2025-26 ja loahpahit gidđat 2028. Oahpahus čađahuvvo ovttá dain oahppoásahusa lanjain mat leat jo Álttás. Okta politiijaoahpu mihtuin Álttás lea háhkat eanet ohcciid, studeanttaid ja politiijabargiid sámi álbmogis.

Dearvvašvuoda- ja fuolahusdepartemeanta (DFD)

(1000 ruvnnuid mielde)

Kap.	Poas -ta	Namahus	Rehketdoallu 2022	Saldere- juvvon	
				bušeahtta 2023	Evtto- hus 2024
761	21	Fuolahusbálvalus	1 200	1 300	1 300
762	70	Vuodđodearvvašvuodabálvalus, Doarjja, <i>sáhtta adnojuvvot poastta 21 vuolde</i>	6 200	26 400	20 500
765	21	Psyhkalaš dearvvašvuoha, gárren ja veahkaváldi, poasta 21 Erenoamáš doaibmagolut		500	500
Submi ¹			7 400	28 200	22 300

¹ Supmit mat leat tabeallas čujuhit dušše juolludemiide sámi ulbmiliidda. Bušeahthapoasttaid olles sturrodaga dárkilat čilgejumi hárrái mii čujuhit Dearvvašvuoda- ja fuolahusdepartemeanta proposišuvdnii Prop. 1 S (2023-2024).

Kap. 761 Fuolahusbálvalus, poasta 21

Gealbudandoaibmabijut fuolahusbálvalusas sámi geavaheddjiid várás

Doarjjaortnegiin ulmil lea váikkuhusain ovddidit, implementeret ja nannet kvalitehta dearvvašvuoda- ja fuolahusbálvalusain daid geavaheddjiid várás geain lea sámi giella- ja kulturduogáš, fágaovddideami ja gealbudeami bokte. Doaibmabijut leat jurddašuvvon daidda guovlluide main leat ássit sihke lulli-, davvi- ja julevsámi gielain ja kultuvrrain. Doarjja galgá veahkehit háhkat, initieret ja gilvit máhtu daid sámi ássiid dárbbuid birra geat ožžot gielddalaš dearvvašvuoda- ja fuolahusbálvalusaid, ja mo dáid dárbbuid buoremus láhkai sáhtta duhtadit ja mo dat sáhttet váikkuhit dasa ahte daid bargiid gelbbolašvuoha geat addet gielddalaš dearvvašvuoda- ja fuolahusbálvalusaid sámi geavaheddjiide, loktana.

Jagi 2022 ožžo golbma organisašuvvna doarjaga ortnega bokte. Dearvvašvuodadirektoráhta dieđiha ahte doaibmabijut leat leamaš mielde čalmmustahttimin ja heiveheamen daid bálvalusaid mat fállujuvvojit geavaheddjiide main lea sámi giella- ja kulturduogáš. Dat guoská gealbudeaddji, gielalaš, dearvvašvuodaovddideaddji ja kultuvrralaš doaibmabijuide, ja lokte sámi perspektiivva gielddalaš plánaide. Guovttis dan golbmasis eai leat čađahan prošeavtta nu mo lei plánejuvvon, ja direktoráhta árvoštallá ahte ortnegis lea muttolaš ulbmilolaheapmi.

Evttohuuvvo joatkit juolludusa 1,3 milj. ruvnnuin jagi 2024. Doaibmabidju gullá Gealboloktemii 2025.

Kap. 762 Vuodđodearvvašvuodabálvalus, poasta 70, Doarjja

Sámi dearvvašvuodadutkama guovddáš

Doarjjaortnegiin ulmil lea váikkuhit dasa ahte sámi álbmot oažžu dásseárvosaš, máhttovuđot dearvvašvuoda- ja fuolahusbálvalusaid. Dearvvašvuodadirektoráhta hálddaša doarjaga.

Dárbu lea oažžut ođasmahttojuvvon dieđuid sámi álbmoga dearvvašvuoda birra ja das mo sámit geavahit dearvvašvuoda- ja fuolahusbálvalusaid. Juolludus gokčá doarjaga Sámi dearvvašvuodadutkama guovddášii, mii lea iehčanas guovddáš UiT Norgga ártkalaš universitehta Servodatmedisiinna instituhtas.

Guovddáša váldodoaibma lea čađahit dutkamiid čalmmustahtedettiin sámi álbmoga dearvvašvuoda ja eallindili. Guovddášis lea govda riikkaidgaskasaš ovtasbargu.

Jagi 2023 juolluduvvui 6,4 milj. ruvnnu. Evttohuuvvo juolludit 7,5 milj. ruvnnu jagi 2024, earret 2 pst. mii dahkko sorjavažžan boadusvuđot juogadeamis.

Guovddáš čađahii stuorát álbmotiskama jagiid 2003–2004 ja 2012–2014 gielddain main sámit ássit, ja dat gohčoduvvui Saminor 1 ja 2. Dat iskat leat gávnahan dakkár dearvvašvuodahástalusaid sámi álbmogis maid sivaide eai dieđe. Plánejuvvon lea stuorát iskan,

Saminor 3, mii galgá álggahuvvot jagi 2023 ja plána mielde bistit jagi 2025 lohppii. Davvi-, julev- ja lullisámi guovllut galget leat mielde iskkadeamis.

Stuorradikki Prop. 1 S (2022-2023) meannudeami oktavuodas, gč. Innst. 11 S (2022-2023), juolluduvvui 20 milj. ruvnnu ovttagearddejuolludussan Saminor 3:i. Evttohuvo joatkit juolludusa Saminor 3:i 13 milj. ruvnnuin jagi 2024.

Kap. 765 Psyhkalaš dearvvašvuohta, gárren ja veahkaváldi, poasta 21 Erenoamáš doaimmagolud

Doaimmaplána iešsorbmemma eastadeami várás

Doaimmaplána iešsorbmemma eastadeami várás 2020-2025 – Ingen å miste, geigejuvvui jagi 2020. Dainna plánain ásahuvvui nullavišuvdna iešsorbmemii Norggas. Gávcci departemeantta leat plána duogábealde, mas leat 61 doaimmabiju.

Oassin juolludusas doaimmaplána čuoovvuleapmái evttohuvo joatkit 0,5 milj. ruvdnosaš juolludeami oahpponeavvuid jorgaleapmái davvi-, lulli- ja julevsámegillii, kultuvrralaš heivehemiide ja implementeremii das mo sáhtá fuobmát ja almmustahttit iešsorbmenvára ja interveneret dan oktavuodas.

Mánáid- ja bearašdepartemeanta (MBD)

			(1000 ruvnuid mielde)		
			Salderejuvvon		
Kap.	Poasta	Namahus	Rehketdoallu 2022	bušehtta 2023	Evttohus 2024
Div	Div	Sámi našuvnnalaš gealboguovddáš ¹		11 100	11 100
		Submi		11 100	11 100

¹ Logut tabeallas čájehit dušše juolludusaid sámi ulbmiliidda. Bušehtta-poastta olles sturrodaga dárkilat čilgehusa hárrái čujuhuvvo Mánáid- ja bearašdepartemeanta proposišuvdnii Prop. 1 S (2023-2024).

Evttohuuvvo juolludit ruđaid sámi ulbmiliidda čuovvovaš bušehttakapihttalis jahkái 2024:

Kap.	Poasta	Namahus
840	70	Doarjja veahkaváldeestadeami doaibmabijuide jna.
Div.	Div	Sámi našuvnnalaš gealboguovddáš

Bušehtta-poastta dárkilat čilgehusa hárrái čujuhuvvo Mánáid- ja bearašdepartemeanta proposišuvdnii Prop. 1. S (2023-2024)

Iešgudetlágan kapihttalat/poasttat – Sámi našuvnnalaš gealboguovddáš

Sámi našuvnnalaš gealboguovddáš (NASAK) rahppui formálalaččat golgotmánus 2022. NASAK ulbmil lea nannet daid fálddagaid kvalitehta maid gielddalaš ja stáhtalaš mánáidsuodjalus, bearašsuodjalus ja heahteguovddážat addet sámi mánáide, rávesolbmuide ja bearrašiidda.

NASAK:s leat virggit iešgudet sámi guovlluin (davvisámi, julev- ja márkasámi, lullisámi ja gávpotsámi guovlluin), váldokantuvrrain Kárášjogas, ja sierra ossosat Sis-Finmárkku bearašsuodjalanguovddážis. Sihkkarastin dihtii doaibmalagaš máhttoovdáneami ja báikkálaš bálvalusaid nannema leat muhtun virggit muhtumassii čadnojuvvon eará báikkálaš bálvalusaide.

Juolludus guovddážii jotkojuvvui jagi 2024. Ruđat juolluduvvojit kap. 840, poasttas 21, kap. 842, poasttas 01 ja kap. 854, poasttas 21.

Kap. 840 Doaibmabijut veahkaválldi ja illastemiid vuostá, poasta 70 Doarjja veahkaváldeestadeami jna. doaibmabijuide

Poastta juolludus lea earret eará geavahuvvon doarjjan vuodđudussii Alternativ til Vold (ATV) dálá ATV-kantuvrraid jodiheapmái ja ođđa kantuvrraid ásaheapmái. Juolludus ATV-kantuvrii Finmárkku mas lea sámi gelbbolašvuohta, jotkojuvvui jagi 2024. Váldokantuvra lea Álttás ja olgokantuvrrat Girkonjárggas, Kárášjogas ja Guovdageainnus.

Eanadoallo- ja biebmodepartemeanta (EBD)

		(1 000 ruvnnuid mielde)		
Kap.	Namahus	Rehket- doallu 2022	Saldere- juvvon bušeahhta 2023	Evttohus 2024
1142	Eanadoalldirektoráhta	23 393	18 378	19 724 ¹
1151	Boazodoallošiehtadusa čadaheapmái	191 998	180 000	200 000
	Submi	215 391	198 378	219 724

¹ Submi tabeallas kapihttalas 1142 Eanadoalldirektoráhta siskkilda juolludemiid poastain 45, 70, 71 ja 72, geahča válddahallama vulobealde.

Kap. 1142 Eanadoalldirektoráhta

Vuolábealde tabealla čájeha juolludusa oktiibuot kapihttalas 1142 Eanadoalldirektoráhta, ja tekstii gullet dušše dat bušeahttapoasttat mat čatnasit njuolgga boazodoalu almmolaš hálddašeapmái.

		(1 000 ruvnnuid mielde)		
Poasta	Doaibmabidju	Rehket- doallu 2022	Saldere- juvvon bušeahhta 2023	Evttohus 2024
01	Doaibmagolut	251 395	245 034	272 544
21	Erenoamáš doaibmagolut, gortni gearggusvuodavurken		20 000	63 409
45	Stuorát rusttetháhkamat ja ortnegisdoallu, <i>sirdin vejolaš</i>	3 443	12 051	12 976
50	Areálaresursakárttat	7 592	7 583	8 039
60	Doarjja doalahit šibitdoavtirlögu badjin	178 438	184 229	194 392
70	Doarjja duottarstobuide	816	815	862
71	Doaibmabijut guoddevaš boazodoalu várás, <i>sirdin vejolaš</i>	18 604	4 992	5 286
72	Bággolotnumiid ja boazoguohtunvuoigatvuoda láigoheami buhtadusat, <i>meroštallanjuolludus</i>	530	520	600
73	Doarjja buhtadusaide jna. almmolaš gohččuma geažil šaddo- ja šibitbuvttadusas, <i>meroštallanjuolludus</i>	29 269	55 610	55 610
74	Buhtadus elliideaiggádiidda guohtungildosa geažil		1 000	1 000
75	Doarjja eanadoallo- ja šaddoviessoealáhussii liigegoluid geažil el-rávdnjái, <i>meroštallanjuolludus</i>	779 695	1 124 000	102 300
77	Buhtadusdoarjja návdedoalu heaittiheapmái, <i>sirdin vejolaš</i>	221 695	470 000	250 000
78	Nuppástuhtindoarjja návdedoalu heaittiheapmái, <i>sirdin vejolaš</i>	25 292		34 000
	Submi kap. 1142	1 516 769	2 125 834	1 001 018

Poasta 01 Doaibmagolut

Juolludeapmi galgá gokčat Eanadoalldirektoráhta doaimma. Eanadoalldirektoráhta lea earret eará doaimmaheaddji hálldahusorgána guovddáš boazodoallopolitihkalaš váikkuhangaskaomiid várás, ja galgá láchčit diliid boazodoallopolitihka mihttomeriid juksamii. Eanadoalldirektoráhta hálddaša dan oktavuodas boazodoallolága ja boazodoallošiehtadussii gulli váikkuhangaskaomiid, ja lea maid Boazodoallostivrra, Boazodoalu Ovddidanfoandda stivrra ja Bohccobierggu márkanlávdegotti čállingoddi. Direktoráhta galgá veahkehit doarjagiin ja čielggadanbargguin, ja direktoráhtas galgá maid leat rávveaddji rolla boazodoallosuorggis. Eanadoalldirektoráhta lea jagi 2023 huksegohtán fágabirrasa boazodoalu ja almmolaš hálddašeami várás. Poastta juolludus lea nannejuvvon 10 milj. ruvnnuin earret eará dán barggu joatkimii.

Postii evttohuvo 272,5 milj. ruvdnosaš juolludus jagi 2024.

Poasta 45 Stuorát rusttetháhkamat ja ortnegisdoallu, *sirdin vejolaš*

Juolludeapmi guoská stuorát reaidooastimiidda ja bajásdollui boazodoallohálldahusas. Juolludeapmi galgá earret eará gokčat goluid čuovvulit Norgga ovddasvástádusa

riikkaidgaskasaš šiehtadusaid čadaheamis, ja daid rádjaáiddiid bajásdoallamii mat leat Ruota rájás. Dasa lassin galgá poasta gokčat vejolaš buhtadusgáibádusaid Suoma ja Ruošša eiseválddiin gustovaš boazoáidekonvenšuvnna ja šiehtadusaid vuodul..

Jagi 2024 juolludus galgá geavahuvvot válmastan dihtii barggu konvenšuvdnaáiddiin Ruošša, Suoma ja Ruota rájáin. Stuorra dárbu lea ortnegisdoallat erenoamážit áiddiid Ruošša ja Suoma rájáin, ja dat galgá vuoruhuvvot jagi 2024. Viidáseappot galgá bargu boazodoallohálddaha digitaliseremiin vuoruhuvvot.

Evttohuvvo 13 milj. ruvdnosaš juolludus jagi 2024.

Poasta 70 Doarjja duottarstobuide

Juolludeami ulbmil lea doaimmahit dan golbma duottarstobu maid stáhta eaiggáduššá – Joatka, Mollešjohka ja Gárdin. Duottarstobut leat dehálaččat dasa ahte fuolahit oadjebasvuoda geainnohis eanadagain, earret eará boazodolliide, ja daid lea geatnegasvuoha doallat rabasin birra jagi. Duottarstobut doaimmahuvvojit šiehtadusa vuodul Eanadoalldirektoráhtain. Eanadoallo- ja biebmodepartemeanta evttoha 0,9 milj. ruvdnosaš juolludusa jagi 2024.

Poasta 71 Doaimbajijut guoddevaš boazodoalu várás

Ulbmil dáinna juolludemiin lea ruhtadit iešguđetlágan heivehemiid ja doaimbajijuid vai boazodoallu sáhtá leat guoddevaš. Boazolohkan ja dohkkehuvvon doallonjuolggadusaid čuovvuleapmi leat dehálaš doaimbajijut, lassin daidda bearráigeahččandoaimbajijuide mat gusket rádjaraštideaddji boazoguohtumii gaskal Norgga ja Ruota.

Juolludus galgá maid gokčat goluid doaimbajijuide boazodoalu radioaktiiva nuoskkideami oktavuodas.

Evttohuvvo juolludit 5,3 milj. ruvnnu poasttas 71 jagi 2024.

Poasta 72 Bággolotnumiid ja boazoguohtunvuogatvuoda láigoheami buhtadusat

Juolludus galgá gokčat buhtadusaid maid bággolotnun ja boazoguohtunvuogatvuoda láigoheapmi dagahit Trollheimenis, geahča Frostadikki lágamánnerievtti čakčamánu 2. b. 1999 mannosas bajimus árvoštallanmearrádusa eavttuid, ja guohtunšiehtadusa vuolláičállojuvvon boazoguohtunšiehtadusaid vuodul eanaeaiggádiiguin Trollheimenis.

Evttohuvvo juolludit 0,6 milj. ruvnnu gokčat sohppojuvvon šiehtadusaid.

Kap. 1151 Boazodoallošiehtadusa čadaheapmi

		(1 000 ruvnnuid mielde)		
Poas- ta	Namahus	Rehket- doallu	Saldere- juvvon bušeahtta	Evttohus 2024
		2022	2023	
51	Doarjja Boazodoalu ovddidanfondii	90 006	59 700	65 750
72	Doarjja organisašuvdnabargui	7 250	7 300	8 100
75	Gollovuolidan- ja njuolggadoarjagat, <i>sirdin vejolaš</i>	91 407	108 700	121 850
79	Čálgoortnegat, <i>sirdin vejolaš</i>	3 335	4 300	4 300
Submi kap. 1151		191 998	180 000	200 000

Guovvamánu 15. b. 2023 šihhte Stáhta ja Norgga Boazosápmelaččaid Riikkasearvi (NBR) Boazodoallošiehtadusa áigodahkii 2023/2024. Šiehtadusa rámma lea 200 milj. ruvnnu. Dat lea 20 milj. ruvdnosaš lassáneapmi áigodaga 2022/2023 Boazodoallošiehtadusa ektui. Boazodoallošiehtadus 2023/2024 joatká sihke daid boazodolliid vuoruheami gain lea boazodoallu váldodoaimman ja doarjjavuogádaga váldolinnjaid. Šiehtadusbeliid

váldovuoruheamit leat njuolggadoarjagat, boazodoalu areálaid áimmahuššan, dálkkádatheiveheapmi ja gearggusvuohta ja lassiealáhusat.

Boazodoallošiehtadus 2023/2024 lea Støre-ráđđehusa nubbi šiehtadus Norgga Boazosápmelaččaid Riikkaservviin. Stuorradiggi meannudii Boazodoallošiehtadusa 2023/2024 geassemánu 12. b. 2023, gč. Prop. 108 S (2022-2023) *Endringer i statsbudsjettet 2023 under Landbruks- og matdepartementet (Reindriftsavtalen 2023/2024)* ja Innst. 485 S (2022-2023).

Dálkkádat- ja birasdepartemeanta (DBD)

Kap. 1420 Doaibmagolut

		(1000 ruvnnuid mielde)		
Poasta	Namahus	Rehket- doallu 2022	Saldere- juvvon bušeahhta 2023	Evttohus 2024
85	Ruđat Nationála luossaguovddáža ovttadahkii Deanus gaskkustan dihtii árbevirolaš sámi guolástankultuvrra mánáide ja nuoraide			1 000
72.2	Buhtadus bohccuid ovddas, meroštallanjuolludus	95 199	93 311	93 311
01	Stáhta luonddubearráigeahču nannen Davii-Norggas			10 000
Submi kap. 1420		95 199	93 311	104 311

Kap. 1420 Doaibmagolut, poasta 85 Ruđat Nationála luossaguovddáža ovttadahkii Deanus gaskkustan dihtii árbevirolaš sámi guolástankultuvrra mánáide ja nuoraide

Ulbmil juolludemiin lea gaskkustit máhtu árbevirolaš sámi guolásteami birra Deanu čázadagas ja Deanuvuonas dál go luossabivdu lea gildojuvvon. Bivddu bisseheapmi dahká váttisin doaimmahit johkasámi kultuvrra, ja dahká váttisin oahpahit boahpte buolvva guolásteddjiid. Ruđat galget geavahuvvot oahpahušlázáldahkii mánáid ja nuoraid várás Deanu ja Kárášjoga gielddain, gos oahpahuš guolástusas ja guolástankultuvrras, ja dan erenoamáš giela gaskkusteami mii čatnasa luossabivdui, lea dehálaš.

Evttohuvvo juolludit 1 milj. ruvnnu jagi 2024.

Kap. 1420, poasta 72 Buhtadus boraspiriid goddán guohtunelliid ovddas, vuollepoasta 72.2 Buhtadus bohccuid ovddas, meroštallanjuolludus

Ortnet galgá sihkkarastit dievas buhtadusa šibihiid ja bohccuid ovddas daid boraspirevahágiid geažil mat leat duodaštuvvon ja jáhkehahttit, nu mo dat boahdá ovdan luonddušláddjiivuodálágas.

Buhtadusmáksin šibihiid ja bohccuid ovddas lea čadahuvvon gustovaš njuolggadusaid vuodul. Ain lea stuorra erohus massimiid ovdáneamis guovllus guvlui, muhto riikaviidosáčat lea buorre oktavuoha gaskal eastadandoaimmaid ángiruššama ja sávzzaid massima njiedjama. Boazodoalus eat oainne dakkár oktavuoda. Dan ealáhusas lea vaddásat gávdnat sierra doaibmabijuid, ja massindilálašvuodát molsašuddet eanet luonddu vuodul dilálašvuodain go dálkkádaga, guohtundiliid ja eará oktavuodas.

Jagi 2023 juolluduvvui oktiibuot 148,9 milj. ruvnnu, mas 93,3 milj. ruvnnu manai buhtadusaide bohccuid ovddas.

Evttohuvvo juolludit 148,9 milj. ruvnnu, mas 93,3 milj. ruvnnu galgá mannat buhtadusaide bohccuid ovddas.

Kap. 1420, poasta 01 Stáhta luonddubearráigeahču nannen Davvi-Norggas

Ulbmil juolludemiin lea váidudit riidodási ja nannet luohttámuša boraspirehálldašeapmái Nordlánddas, Romssas ja Finnmárkkus. Ollu riidduin lea sáhka iešguđet oainnus das man ollu vahágat leat guohtunelliide ja das man ollu boraspiret leat guovllus. Norgga Boazosápmelaččaid Riikkasearvi (NBR) lea ávžžuhan boazoeaiggádiid geassádit buot doaimmain ja rollain boraspirelávdegottiin, maiddá regionála boraspirelávdegottiin. Stáhta luonddubearráigeahču nannen eanet bistevaš jahke bargguiguin nanne earret eará fámuid vahátduodašeapmái ja máddodatgoziheapmái, guokte dehálaš ángiruššansuorggi mat loktejit

luohtámuša ja váidudit riidduid guovllus. Nannen boadášii buorrin sihke sámi ja eará guohtunberoštusaide guovllus.

Evttohuvo juolludit 10 milj. ruvnnu jagi 2024.

Eará ruđat sámi ulbmiliidda Dálkkádat- ja birasdepartemeanttas

Kap. 1420, poasta 73 Doarjja boraspiredoaibmabijuide, *sirdin vejolaš*

Ulbmil doarjjaortnegiin lea eastadit boraspirevahágiid šibitdoalus ja boazodoalus eastadandoaibmabijuid ruhtadeami bokte. Dasto galget ruđat geavahuvvot buhtadussii go geahččala báhčit boraspiriid mat vahágahttet šibihiid ja bohccuid ja veahkehit váidudit riidduid ja lasihit árvoháhkama boraspiriid gávdnoštumi oktavuodas báikkálaš servodagain. Deaddu biddjo dasa ahte bargat viidáseappot eastademiin ja riidováidudemiin, Stuorradikki St.meld. nr. 15 (2003-2004) Rovvilt i norsk natur, meannudeami yuođul, gč. Innst. S. nr. 174 (2003-2004) ja boraspiresoabada Stuorradikkis giđđat 2011 (gč. Árrasevttohusa 8:163 S (2010-2011)).

Jagi 2022 meannuduvvojedje oktiibuot 525 konkrehta eastadandoaibmabiju, ja 227 ohcama meannuduvvojedje váidudan dihtii riidduid boraspiriid oktavuodas. 103 ohcama bohte mat guske heahedoaibmabijuide, ja njeallje doalu loahpahedje nuppástuhttima go ledje mánggaid jagiid vásihan mearkkašahtti stuorra vahágiid sávzzaid massima geažil. Jáhkkinis lea doarjagiin eastadeapmái váikkuhus sávzzaid vahágahttimii ja massimii. Sivvan massimiid njiedjamii sáhttet maid leat geográfalaš erohusat boraspiregávdnoštumiin. Bohccuid várás lea váttis gávdnat sierra eastadandoaibmabijuid.

Jagi 2023 juolluduvvui 64,8 milj. ruvnnu.

Evttohuvo juolludit 73,9 milj. ruvnnu jagi 2024.

Johtalusdepartemeanta (JOD)

Kap. 1352 Ruovdemáiidirektoráhta, poasta 71 Infrastruktuvrabálvalusaid oastin – jodiheapmi ja ortnegisdoallan

Boazodoalloguovlluin, erenoamážit Nordlándda ruovdemáđiiguovllus, lea Bane NOR mánŋa jagi bargan ovttas boazodolliiguin ja dutkiiguin hutkan dihtii beaktilis doaibmajuid mat geahpedit bohccuid vuojáhallamiid. Iskkadeamit čájehit ahte rasttidanšalddiid dahje ruovdemáđii vuloš luottaid huksen dain guovlluin main ruovdemáđii rasttida guohtunguovlluid dahje dain gaskkain main bohccot dájvja vuddjojít, orrot leamen buoremus doaibmajidjun. Lihkostuvvama eaktu lea ahte áiddit leat doarvái guhkit, riehta hábmejuvvon ja biddjojuvvon rivttes sadjái, ja vel ahte lassin ráhkaduvvojít doarvái ruovdemáđii rasttidanšalddit dahje ruovdemáđii vuloš luottat. Seammás lea dehálaš ahte áiddiin lea buorre kvalitehta ja ahte dat leat doarvái alladat, vai dat girdet ollu muohttaga ja biekkaid dálvet.

Dakkár áidumat mat galget geahpidit bohccuid vuojáhallamiid logu, vuoruhuvvojít dakkár ruovdemáđiigaskkain main vuddjonvárra lea stuoris ja main áiddiid lea vejolaš cegget fuođđuid lunddolaš rasttidanšalddiid gaskii.

Áiddit leat erenoamáš beaktilis doaibmajuid. Vásáhusat leat ahte bohccuid vuojáhallamat nohket measta áibbas dain gaskkain main leat áiddit ceggejuvvon, soames dakkár spiehkastagaiguin go eallit leat beassan áiddi siskkobeallai. Dattetge lea dehálaš cuiget ahte áiddit sáhttet leat hehttehussan eelliide go dat galget rasttidit ruovdemáđii. Jus eai gávdno eará vejolašvuodát sihkkaris rasttideapmái, nu go tuneallat, sierra fuođđorasttidanšalddit dahje ruovdemáđii vuloš luottat, de dat sáhtta maid váikkuhit negatiiva láhkai eelliide ja birrasii.

Jagi 2022 ceggejuvvui áidi gaskal Storforshei ja Stupforsen tuneallaid, ja áiddi ceggen gaskal Illhullia ja Storforshei tuneallaid jotkojuvvui jagi 2023. Oktiibuot lea Bane NOR áigodagas 2018-2021 ceggen 56,4 kilomehtera fuođđo- ja boazoáiddiid sullii 135 milj. ruvnnu ovddas. Áiddit ceggejuvvojít dakkár guovlluide gos lea alla riidodássi ja gos ollu bohccot ja ealggat vuojáhallojuvvojít, vuosttažettiin daidda gaskkaide gosa sáhtta cegget áiddiid gaskal lunddolaš rasttidanšalddiid dahje ruovdemáđii vuloš luottaid. Fuođđoáiddiid ceggen sihke bohccuid ja ealggaid várás jotkojuvvo áigodagas gitta jagi 2025 rádjai.

Geahpedan dihtii boazovuojáhallamiid eará láhkai lea dehálaš ásahit vugiid mo oažžut dieđuid boazoeaiggádiin ja lokomotivavuddjiin ahte bohccot leat ruovdemáđii alde dahje dan lahka (boazodieđáhus). Dalle vudjet togat njozet 12 diimmu áigodagas dainna eavttuin ahte boazoeaiggát čadaha doaibmajuid vuojehan dihtii bohccuid eret linnjás. Dasa lassin addojuvvo doarjja helikoptergeavaheapmái johtimiid oktavuodas guohtunguovlluid gaskka ja čorgen dihtii jeavddalaččat eret šattuid amas dat geasuhit eelliid boahtimis lahka ruovdemáđii.

Jagi 2019 álggahii Bane NOR dutkanprošeavtta man ulbmil lei hutkat ođđa teknologalaš čovdosiid mat galget geahpedit boazovuojáhallamiid. Dutkanprošeakta čielggada iešguđet vugiid mo áicat bohccuid, ja oažžut dieđuid go eallit lahkoniit ruovdemáđii. Prošeakta lea earret eará ásahan ovttasbarggu Sáltođuoddara orohagain registreren dihtii bohccuid areálageavaheami, dainna lágiin ahte eallit leat merkejuvvon GPS-sáddenrusttegiiguin main sáhttet viežžat dieđuid.

Mánŋa DjO-prošeavtta leat jođus:

- Jagi 2021 álggahuvvui ovttas Stáhta geaidnodoaimmahagain ovdaprošeakta ja muddenplánabargu ođđa fuođđoáiddi várás gaskii Lønsdal rájes Sørrelva rádjai Sálahis. Čieža km guhkkosaš áidi ceggejuvvui jagi 2023 ja jagi 2024.

- Fuođđodieđiheapmi («fuođđobaldin») lea dieđihanvuogádat mii galgá baldit elliid guođdit ruovdemáđii go toga lahkona. Iskkaduvvon lea mo fuođđut dávistit iešgudet jienaide, oktanaga čuovggain. Dasa lassin leat biddjon «baldinreaiddut» togaide ja válljejuvvon gaskkaide ruovdemáđii guora. Doaibmabiju prošeaktaáigodat lea 2021-2024.
- Prošeavttas teknologalaš čovdosiid birra geahpedan dihtii bohccuid vuojáhallamiid čielggaduvvojit njeallje vuogi mo áicat bohccuid, ovttas dieđihemiin boazoeaiggádiidda ja togavuoddjái go eallit lahkoniit máđii. Dat vuogádagat main orrot leamen beaktilepmosat, iskkaduvvojit viidáseappot dárkkistuvvon geahččaladdamis ovttá dahje eanet ruovdemáđii gaskkain. Doaibmabiju prošeaktaáigodat lea 2020-2025.

Olggosaddán:
Gielda- ja guovlodepartemeanta

Almmolaš ásausat sáhttet dingot
lassigáhppálagaid dáppe:
Departemeanttaid sihkarvuoda- ja bálvalusorganisašuvdna
www.publikasjoner.dep.no
Telefovdna: 22 24 40 00

Prentehusnummir: H-2553 NS

